

Unité

acco
MAAKT KENNIS MET U

Beste lezer,

Het is even geleden dat u ons gezien heeft, welkom terug bij een (ver)nieuw(d)e Unité! Met veel enthousiasme vangen we aan met ondertussen al de zesde jaargang. Doordat Existenz een jaarwerking is die elk jaar een volledig nieuwe groep leden krijgt, verandert het uitzicht van de Unité elk jaar opnieuw. Zoals u wellicht ziet hebben we het formaat van vorig jaar behouden – voor de eerstejaarsstudenten, of personen die voor het eerst de Unité vastnemen: vorig jaar heeft de Unité een nog grondigere metamorfose dan gewoonlijk ondergaan en ging het van krantformaat naar een lijvig volume zoals u nu vast hebt. U zal echter merken in de rest van het magazine dat buiten het formaat weinig hetzelfde gebleven is.

Wij hopen ieder van u te kunnen boeien met een ruime verzameling aan artikels gaande over kunst, cultuur, architectuur, ... maar ook fotografie, illustratie en zelfs opgezette dieren zijn er deze keer bij. Tussen de artikels door blikken we terug op de activiteiten die Existenz dit jaar reeds georganiseerd heeft.

Net zoals elk jaar draait onze werking rond een bepaald thema dat we in onze activiteiten doortrekken. Dit jaar hebben we gekozen voor het thema ‘interactief’: interactieve architectuur, interactieve kunst. Het is een oproep naar kunst die een tweeduidige interactie doet ontstaan: ze projecteert haar betekenis op de toeschouwers en lokt hiermee een reactie uit. Het publiek wordt bij dit soort kunst letterlijk of figuurlijk betrokken en kan er zelfs deel van uitmaken.

Deze eerste editie van Unité wordt uitgebracht op Café Exposé dat op een bijzondere locatie doorgaat. Dit keer geen vervallen pand maar wel het gebouw van Cas-co dat fungeert als decor voor onze eigen expositie. Deze expositie gaat over de poëtische dimensie van architectuur en design, over hoe architectuur en design in hun sublimiteit kunstobjecten kunnen worden. We onderzoeken de grens tussen functioneel object en volwaardig kunstwerk, of hoe een banaal object door haar plaatsing een poëtische dimensie kan krijgen.

Natuurlijk zijn er ook een aantal personen en instanties die we moeten bedanken want zonder hen zou het uitbrengen van dit magazine niet mogelijk geweest zijn: alle schrijvers, de sponsors, de faculteit ingenieurswetenschappen en het departement architectuur. Ook een bijzondere dank aan Existenz van vorig jaar om een stel big shoes voor ons klaar te zetten, klaar om gevuld te worden.

Existenz

Jorrit Vanderhoven,
Ruben Vanvlasselaer
Verantwoordelijken Unité

1	Voorwoord
4	Woordje van de voorzitter
5	De grote drie
6	Logo
8	Autoritaire architectuur
12	Café cultivé
14	Maatschappelijk verantwoord
24	Bauhouse I
26	Als je het bouwt, zullen ze komen
32	24-urenloop
34	Prefab puzzel in Londen
38	Existenzreis
40	We are the millennials, bro
46	Animaux Speciaux
52	Vectorworks
58	MEDS
62	A conversation between Slovakia and Italy
66	Bauhouse II
68	Cas-co
70	Auditorium
76	Dankwoord

1994 was een jaar met vruchtbare bodem. Naast de oprichting van het Jaarboek Architectuur Vlaanderen werd het geesteskind Existenz geboren. Wil het net lukken dat de geboortedatum van haar nieuwe bezielers – die een jaar lang hun uiterste best zullen doen om een nieuwe wind door het concept te blazen – tezamen valt.

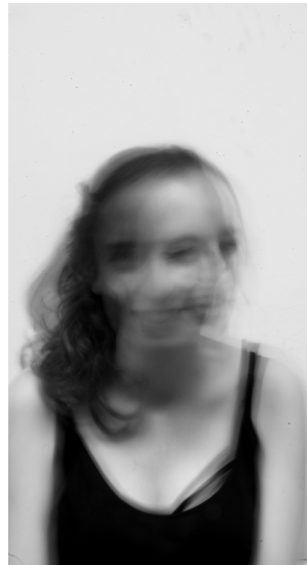
Existenz is twintig jaar later een stukje geschiedenis geworden dat zijn wortels dieper heeft genesteld dan ooit denkbaar was. Studenten die hun engagement niet onder stoelen of banken steken, met liefde voor architectuur als rode draad. Een initiatief dat in volle expansie, bijna op kruissnelheid, Leuven verrast met café's, Bauhouse-feestjes, architectuurlezingen, Unité, ontwerpwedstrijd, ... En natuurlijk: de Existenzweek. De Existenzweek blijft zoals elk jaar ook voor ons het hoogtepunt van onze jaarwerking vormen. Een week lang doen we vergeten ruimte heropleven en gebruiken we verval als decor voor onze creativiteit. Een plek waar verschillende kunstdisciplines met gemeenschappelijke raakvlakken zich in een totaalconcept uitkristalliseren.

Naast twintig kaarsjes blies Existenz vorig jaar ook zijn publiek omver met tal van onvergetelijke initiatieven. We hopen dit jaar met evenveel enthousiasme voor de dag te komen en trekken met veel plezier de lijn van afgelopen jaar verder.

Joachim Mertens,
voorzitter Existenz

voorzitter
Joachim Mertens

vice-voorzitter
Lene De Vrieze

beheerder
Arne Heremans

Het nieuwe Existenzlogo is jullie ondertussen al bekend. De kubus van vorig jaar heeft plaatsgemaakt voor de drie abstracte basisvormen van de architectuur: het vierkant, de cirkel en de driehoek. Zij staan voor de eenvoud, het zuivere, het moderne, voor een organisatie van jonge creatievelingen.

De vormen zijn ook een verwijzing naar de Russische schilder en graficus Kandinsky die op de Bauhausschool les gaf en een bepaalde symboliek en kleurenschema koppelde aan de vormen. Volgens hem staat de cirkel voor het spirituele, de driehoek voor het agressieve en het vierkant voor de rust en kalmte. Tezamen zijn ze een veelvoud aan gevoelens die we naar onze wensen kunnen gebruiken.

De drie lichtbakken zijn de fysieke implementatie van dit concept en zullen gedurende een heel jaar niet enkel hun licht maar ook de visie van Existenz laten schijnen op Leuven.

Ter viering van 10 jaar C-Mine site in Genk, creëerde kunstenaars- en architectenduo Gijs Van Vaerenbergh een doolhof dat de bezoeker uitnodigt op een wandeling door een kilometer aan stalen gangen. Aan de hand van uitsneden in het doolhof openen de muren zich en ontstaan er verschillende ruimtes en doorzichten, een transformatie die het klassieke doolhof in vraag stelt en die tegelijkertijd de bezoekers kennis leert maken met de veelzijdige C-Mine site door middel van welgekozen perspectieven.

Hetgeen het labyrint zo bijzonder maakt ligt aan het continu tonen en verbergen van bepaalde elementen rondom het doolhof. Het ene moment wordt er een zicht op de oude mijnschacht gegeven, daarna weer een simpele blik op het landschap rond de site. De kracht van dit spel van tonen en verbergen zit hem in het feit dat de wandelaars in het doolhof niet enkel geleid worden doorheen het doolhof, maar nog veel meer in het ontdekken van de site. Wat anders een veelvoud aan elementen in een complex doch samenhangend geheel zou zijn, wordt nu opgesplitst in afzonderlijke bouwstenen die de site veel leesbaarder maken voor de bezoeker. Het is hier dat de architecturale basis van Gijs Van Vaerenbergh tot uiting komt.

De plek waar het doolhof van Gijs Van Vaerenbergh staat is destijds omgevormd van oude koolmijn tot polyvalente site door het Belgische architectuurbureau 51N4E, onder meer opgericht door voormalig Vlaams Bouwmeester Peter Swinnen. Zij kennen het spel van tonen en verbergen dat toegepast is in het doolhof maar al te goed daar zij dit ook gehanteerd hebben bij hun art-economy woning. Bij deze woning toont men slechts een selectie van wat er zich rond het gebouw bevindt door middel van een witte, stalen plaat die een deel van de zichten naar de tuin belet. Zo creëert men een concentratie van de omgeving op de plekken waar de plaat onderbroken is. Deze nieuwe perimeter herdefinieert de relatie tussen binnen en buiten.

De vraag kan zich nu stellen of dit huis en doolhof uitingen zijn van autoritaire architectuur. Ze zijn beide immers heel dwingend in de dingen die ze tonen en de dingen die ze niet tonen. Om die vraag te beantwoorden moet er eerst een duidelijke definiëring en nuancering komen van wat al dan niet de stempel mag krijgen van architectuur die autoritair is.

We kunnen autoritaire architectuur opsplitsen in twee subsoorten. Enerzijds kan architectuur fysiek dwingend zijn: het verhindert dat je naar bepaalde kanten kunt kijken of naar bepaalde kanten kunt gaan. De twee voorbeelden die we hiervoor besproken hebben illustreren dit. Anderzijds is er ook architectuur die psychisch dwingend kan zijn. Het is architectuur die je in het gareel dwingt omdat ze resulteert in een intuïtieve en onbewuste gehoorzaamheid. Voorbeelden hiervan zijn het panopticon dat door middel van de architectuur zijn gevangenen in de pas laat lopen omdat ze steeds het gevoel hebben gecontroleerd te worden. De typologie van de kerk is ook autoritair op een niet-materiële wijze: alhoewel we in een kerk grote open ruimtes hebben, vertelt de architectuur dat er bepaalde regels zijn die gerespecteerd moeten worden: als je hier zou roepen naar je vriend die 20 meter verder zit, voel je simpelweg dat je iets doet wat je niet hoort te doen. Je moet al danig gevoelig zijn voor de werking van de architectuur om deze regels niet aan te voelen.

Het panopticon en de kerk zijn beide voorbeelden van architectuur die net zoals de doolhof van Gijs Van Vaerenbergh en de art-economy woning bepaalde bewegingen of beter gezegd beheersingen opleggen. Ze doen dit beide door middel van hun architectuur, maar het verschil zit hem in de manier waarop deze veranderingen worden opgelegd. Bij de eerste twee wordt dit opgelegd door zelfbeheersing en niet door de letterlijke verandering van bewegingen of zichten.

Ondertussen kunnen we onze vraag beantwoorden: de architectuur van 51N4E en Gijs Van Vaerenbergh is niet autoritair, of toch niet meer dan andere architectuur. Elke vorm van architectuur is tot op zekere hoogte autoritair omdat ze simpelweg bepaalde dingen bewust weergeeft en zelfs oplegt. Al moeten we dit natuurlijk ook nuanceren. Gewoonlijk verwachten we van architectuur dat ze bepaalde dingen verwezenlijkt. Als architectuur conform is met wat we verwachten dat ze zal doen, merken we dit niet op. We worden het autoritaire aspect ervan niet gewaar. Pas wanneer de fermette plots niet meer toelaat dat je in de tuin kijkt door een stalen plaat voor het raam te plaatsen, of wanneer het doolhof, dat normaal gezien afscheiding creëert, juist wel zichten toelaat, pas dan merken we hoe dwingend architectuur eigenlijk altijd is. Het is autoritaire architectuur met een knipoog, van het soort met een dubbele bodem. Het is architectuur die u bewust maakt van zijn eigen werking.

©deArchitect

cultiveren [kʏlti'verə(n)]

1 (van landbouwgrond) bebouwen;

2 veredelen en verfijnen; met zorg onderhouden: zijn taal cultiveren

Existenz wilde van het eerste café een architecturale beleving maken die iedereen zou blijven. De ruimte die het café besloeg werd afgebakend door muren die bestonden uit ongeveer 2000 blauwe bakken en waarvoor we ons gebaseerd hebben op de art-economy woning van 51N4E. De fruitbakken, gesponsord door AD Delhaize Holsbeek, werden zo geplaatst opdat ze verschillende ruimtes en plekken zouden bepalen. Samen met de metershoge hagen werd een nieuwe plek op de campus gecreëerd die uitnodigde om ontdekt te worden.

Een ander aspect dat mee bijdroeg aan de enscenering, was het selectief tonen en verbergen van bepaalde aspecten uit de omgeving. Zo werden zichten naar de grote centrale boom, de ruïne en onze gele caravan gekaderd in de muren door openingen te voorzien.

Het resultaat was een aangename, gezellige ruimte voor een hapje en een drankje. De sfeer op het café werd vervolledigd door muziek van Möbius, Wooly Mammoths en Exalt.

Tijdens het ontwerpproces wordt ons vaak gevraagd waarom we juist iets doen. Alles moet een reden hebben en niets doe je zomaar. Kunnen wij als beginnende ontwerpers al een sterke visie en een ‘waarom’ hebben? Is ‘gewoon voor de fun’ een goede reden? Wij laten leeftijdsgenoten uit verschillende kunstdisciplines zelf aan het woord. Zij geven hun mening over waarom zij doen wat zij doen en hoe ze daarmee al dan niet een rol kunnen spelen in de maatschappij.

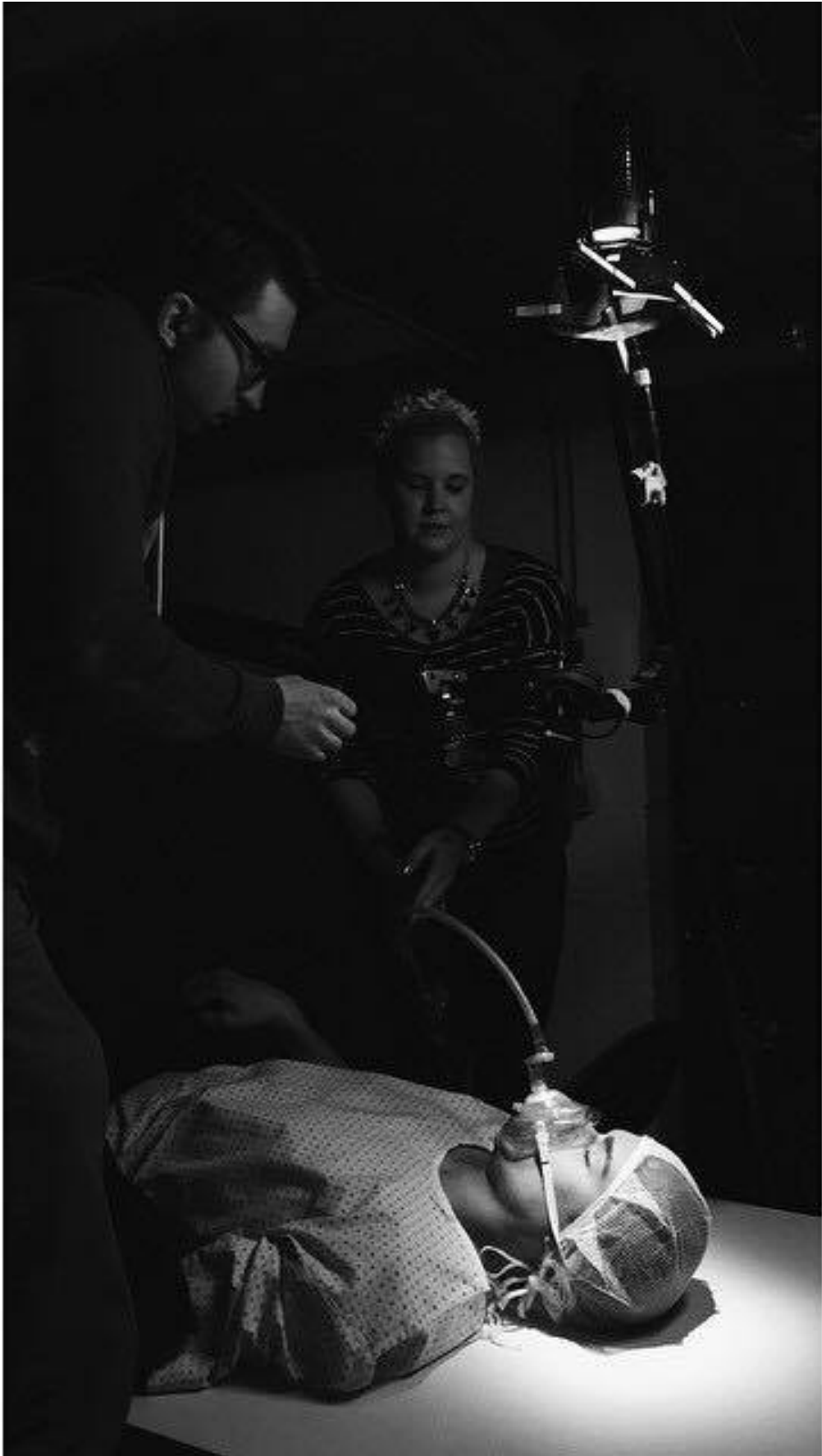
Emmely Lasker – film

Momenteel ben ik bezig met twee projecten. Ik werk mee aan de film BlackFace, waarbij ik de productie doe. Deze film gaat over racisme en is gebaseerd op een actueel verhaal waarbij een blanke vrouw zich voordeed als een zwarte vrouw. Ik studeer in Brussel en daar op de tram merk je gewoon dat het nog steeds vaak tot een clash komt. Ik vind dat een film moet aanzetten tot nadenken over de samenleving, dat er na de vertoning gespreksvoer moet zijn in de auto.

Het ander project waar ik mee bezig ben, is een film die ik zelf aan het schrijven ben. Deze film gaat over iemand die een psychose doorgaat. Met deze film wil ik graag meer inzicht geven in hoe psychoses ervaren worden. Er bestaan al veel documentaires over, maar niemand daarvan brengt in beeld hoe een psychose werkelijk voelt. Ik wil graag tonen dat dat gewoon een andere realiteit is. Voor deze film werk ik daarom ook nauw samen met een meisje dat een psychose heeft gehad. Film is voor mij iets waarmee ik dingen kan verwerken. Toen ik voor een schoolopdracht een zelfportret moest maken, heeft mij dat heel veel geholpen. Door dat zelfportret te zien is zij bij mij terecht gekomen en werken we nu samen aan mijn film. Het is een zeer sterk onderwerp, waarbij het nodig is om eens de andere kant van het verhaal te tonen.

Wanneer ik een film begin heb ik nooit een specifiek publiek in gedachte. Ik vertrek altijd van een concept dat mij heel hard aanspreekt en hoop dat zo veel mogelijk andere mensen zich ook interesseren in dit onderwerp. Met mijn films wil ik mensen doen inzien dat iedereen zijn eigen beweegredenen heeft. Dat je uiteindelijk na het zien van de film zegt: “amai, zo had ik het nog niet bekeken”.

facebook.com/MovieBlackface
indiegogo.com/projects/black-face

Ik ben performer en theatermaker/choreografe en studeer momenteel aan de Amsterdamse hogeschool voor de kunsten (Mime-opleiding). De Mime-opleiding is een fysieke opleiding, waarin we de kracht van de taal van het lichaam gebruiken als bron voor een nieuwe vorm van theatermaken. Het lichaam is meer een primaire en intuïtieve betekenisgever dan een rationele en zorgt daardoor vaak voor een communicatie op gevoelsniveau. Het lichaam heeft ook de kracht iets universeel te zijn dan bijvoorbeeld een gesproken taal. De naam Mime werkt soms verwarrend. Waarnaar gezocht wordt, is een onafhankelijke fysieke taal (dus niet het fysieke als een vertaling van gesproken taal zoals bij bijvoorbeeld de pantomime). Verder zoek ik naar een brug tussen dans en theater, waarin ik probeer weg te stappen van het puur esthetische van dans en op zoek ga naar de betekenis in beeld en beweging. Hiervoor gebruik ik ook andere media zoals film, fotografie, sounds,...

Theater gaat voor mij over emotionaliteit en het durven delen daarvan. Herinneringen, zowel mentaal als fysiek in het lichaam, spelen daarbinnen een belangrijke rol op verschillende niveaus. Ik ga op zoek naar een sensitiviteit die de zintuigen prikkelt en poog het onzichtbare zichtbaar te maken.

Tijdens een voorstelling wil ik mensen even echt laten voelen. Ook als performer vind ik dat belangrijk. Je draait je hoofd niet naar rechts voor de vorm, het is omdat je ergens naar kijkt. Als je je daar bewust van bent, dan kan het publiek ook via jouw ogen kijken. Ik hou van een soort transparantie, zodat ik zie dat er iets in iemand omgaat maar dat het tegelijkertijd toch een geheim is, iets wat ik niet helemaal kan vatten. Dat maakt het spannend.

Als ik naar mijn werk van de laatste jaren kijk, vertrok ik dikwijls vanuit vrij “zware” thema’s: eenzaamheid, claustrofobie, PTTS, het vergeten, dwangstoornis, het lijdende lichaam... Toch wil ik niet per se zware voorstellingen maken. Ik zoek, vertrekkend vanuit die thema’s, naar een catharsis, een verzachting zodat iets raakt en ontroert tegelijkertijd. Zodat het dichtbij komt maar ook ver genoeg blijft.

Ik hoef niet per se nieuwe dingen te fantaseren. Ik put uit de dingen die ik rondom mij zie en ervaar. Door deze in een andere context te plaatsen, door te gaan puzzelen of uit te lichten probeer ik ze zichtbaar te maken.

Er zijn zoveel mooie, ontroerende, fragiele, absurde, onverwachte,... dingen waar we dikwijls gewoon aan voorbij lopen. Hoe een lichtstraal juist over een muurtje heen valt, hoe een oude man zijn stoep schoonveegt of de was die uit een raam hangt.

In december 2014 maakte ik een solovoorstelling ‘Impact’ over post-traumatische stressstoornis dat voorkomt bij mensen die in oorlogs-situaties hebben geleefd.

Met zo'n voorstelling probeer ik niet iets 'na te spelen'. Ik wilde niet de vrouw met PTSS worden. Ik creëer eerder een kader, een sfeer – aan de hand van soundscapes, ruimtegebruik, visuele elementen – om mijzelf vervolgen in te plaatsen en te kijken wat het met mij doet, wat er mij overkomt. Ik wil een vertaalslag maken om iets wat voor veel mensen ver weg ligt toch dicht bij te laten komen. Wat zijn geluiden die mij schrik aanjagen? Misschien geen helikopter of schoten, maar andere geluiden zoals een glas dat kapot valt, het scheuren van papier maar dan heel sterk vergroot, een trein die voorbij rijdt.

Elk lichaam heeft een geheugen, denk maar aan een liedje dat je kan terugbrengen naar een bepaalde periode alleen maar door het geluid of hoe je zelf het gevoel van pijn of schrik kan ervaren als je iemand anders ziet vallen.

Er is een soort herkenning die voor reactie zorgt. Die herkenning vind ik erg belangrijk. Dat is waar ik naar op zoek ben bij een publiek. Dat niet alleen ik als de performer het ervaar, maar dat je als toeschouwer kan meevoelen, iets van herkenning terugvindt. Zo denk ik dat mensen iets bij blijft en ze toch gaan nadenken over dat onderwerp waar ik mee bezig ben. Hoe ze dat interpreteren, wat ze daar mee doen, dat laat ik aan hen. Ik wil niet moraliserend zijn, niets opleggen. Voor mij is het ook een zoektocht, ik heb geen antwoorden.

Met theater wil ik een ruimte creëren om niet bezig te zijn met wat nog moet gebeuren, maar met dat wat nu gebeurt. Een ruimte om even te verdwalen....

Ik ben altijd gefascineerd geweest door het principe van catharsis. Dat kunst (in de ruimste zin van het woord) mensen kan leiden tot een verrijking. De typische vraag ‘Wat is kunst?’ heeft in die zin dan ook een contextueel en gemoedstoestand-specifiek antwoord. Voor mij is kunst expressie die tot een impressie leidt. Waar en wanneer dat precies gebeurt, valt niet specifiek en op een objectieve manier te definiëren. Ik verzamel graag levenservaring via impressies, introspectie en reflectie, in dialoog met mensen rond mij.

Gestuurd door een neiging naar gestructureerde denkpatronen verwerk ik vervolgens mijn subjectieve ervaring tot iets dat ook van toepassing kan zijn op anderen. Ik wil catharsis toegankelijk maken, in andere woorden iets creëren dat verrijkend kan zijn voor anderen. Dit gaat gepaard met erg veel trial and error, feedback, nuanceren en fouten maken.

Omdat impressie enorm subjectief is, kan dit ook gezegd worden over kunst. Met dat in het achterhoofd respecteer ik alle vormen van expressie als één van de weinige dingen waarvoor mensen zich niet moeten verantwoorden. Hoewel “artiest” en “publiek” inherent verbonden staan, kan je de passie voor expressie aanvoelen wanneer iemand zichzelf ermee uitdrukt. Het concept van de kunst of het werk dat gemaakt wordt met een maatschappelijke functie in gedachten is daarom complex.

Het is volgens mij ook tweezijdig: je hebt “grafische” kunst, waarmee ik dan wil verwijzen naar kunst die een communicatieve doelstelling heeft. Om iemand iets bij te leren, tot iets aan te zetten, ... zoals vaak in reclame. Je kan dan zeggen dat het werk puur gemaakt is om tot een impressie te leiden. Maar tegelijk ontbreekt hier die passie voor expressie, waardoor het geen emotieve reactie opwekt.

Aan de andere kant heb je puur expressieve kunst. Deze wordt dan gemaakt zonder een toeschouwer of andere persoon in gedachten. Het is emotie, essentie, een gevoel, dat zonder enige filter of vervorming werd uitgedrukt. Kinderen doen dit vaak en het leidt tot prachtige dingen, maar omdat ze zonder een publiek in gedachte zijn gemaakt, zijn ze ook weinig toegankelijk of begrijpelijk. Hier ontbreekt in feite dat toegankelijke, dat “interactieve”. Hier ontbreekt de impressie.

En beide zijn kunst, naar mijn mening. Maar wanneer een werk gestuurd door passie voor expressie én impressie gemaakt wordt, met andere woorden, als het geschapen werd uit emotie en ook zelf emoties schept bij anderen, dan bereikt kunst zijn doelstelling. Dit is mijn eigen invulling van waarnaar ik streef met mijn werk.

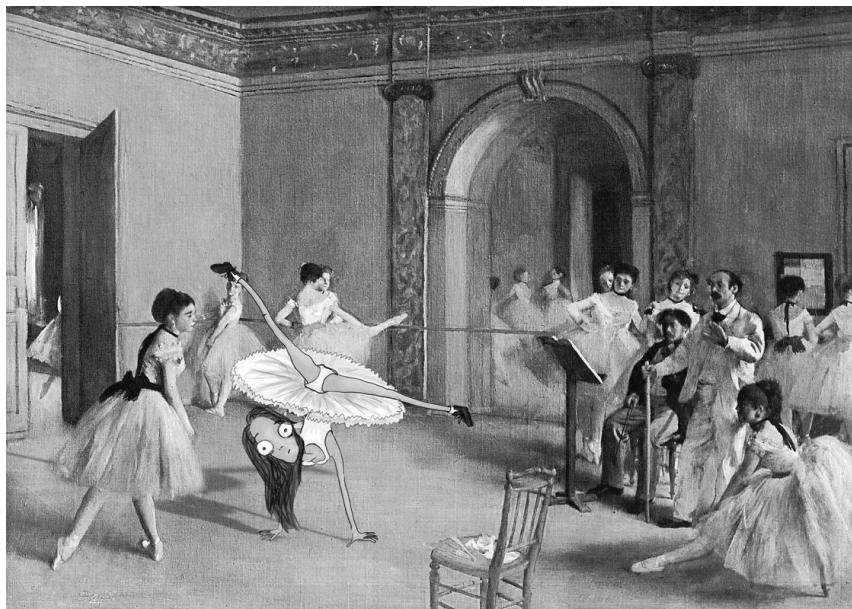

Ik begon met illustraties te maken omdat ik graag meer actie in oude kunstwerken wilde brengen. Mijn doel was om deze kunstwerken opnieuw te doen leven en meer onder de aandacht te brengen.

Ondertussen zijn mijn illustraties geëvolueerd naar zelf foto's maken waarop ik dan een soort van alter ego teken. Een alter ego dat meer durft dan ikzelf. Voorlopig zit er dus geen boodschap achter, maar doe ik het eerder om mensen te amuseren.

Door nu mijn illustraties ook op Facebook te posten hoop ik Facebook minder saai te maken. Aangezien ik pas begonnen ben met illustraties maken, zal het waarschijnlijk nog evolueren naar iets anders. Het karakter van het figuurtje is meer en meer aan het groeien en daarmee zal de boodschap erachter ook komen. Later ben ik van plan om misschien meer in verband met de actualiteit te tekenen: over het milieu, de politiek of de maatschappij.

facebook.com/deavonturenvanastrit
instagram: @astritillustrations

Via make-up probeer ik mijn artistieke kant te uiten. Voorlopig werk ik altijd in opdracht van anderen. Op dit moment span ik me in bij de Vlaamse Opera om de make-up van de artiesten te verzorgen. Ik heb er meegewerkt aan Opera Akhnaten waarvoor de kostuums en make-up looks ontworpen zijn door Walter Van Beirendonck. Het is een heel leuk gevoel om een opera solist(e) te helpen zijn of haar rol beter te vertolken gewoon door een laagje schmink aan te brengen. Ik hou ervan wanneer het publiek betoverd wordt door een totaalervaring waaraan ik heb meegewerkt.

Daarnaast werk ik ook als make-up artist aan huis, dan doe ik bijvoorbeeld avondmake-up of bruidsmake-up. Hierbij kan ik puur vanuit mijn hart werken en kan ik dat ook tonen aan de mensen. Het is geweldig als ik een bruid heb geschminkt en zij zich de hele dag super mooi voelt, gewoon door mijn 'kunsten'.

Tot nu toe werk ik zoals gezegd weinig uit mezelf, maar vooral in opdracht. Ik vind dit ideaal omdat ik zo veel afwisseling heb al zou ik in de toekomst ook graag workshops over make-up geven. Voor de rest heb ik nog geen concrete plannen. Ik probeer mezelf constant te ontwikkelen en te herontdekken. Zo had ik een jaar geleden bijvoorbeeld nooit gedacht dat ik het leuk zou vinden om in de opera te werken en nu vind ik dit geweldig. Wie weet ontdek ik binnen 5 jaar weer iets anders in mijn vak. Ik vind het vooral super dat ik deel kan uitmaken van iets dat mensen blij maakt en hen een goed gevoel geeft.

facebook.com/dyeingundine
instagram: @leni_vl

Mensen vragen wel eens of je met de richting illustratie echt toekomst hebt. Het antwoord is simpel: zolang je het echt wilt, er hard voor werkt en een beetje artistiek inzicht hebt, dan kom je er wel. Er studeren elk jaar meer dan honderd illustratoren af en de uitdaging zit hem dus in het “eruit springen”. Uitblinken in de massa. Dat is niet evident en ik heb niet de meest opvallende persoonlijkheid, maar vanaf het moment dat ik begin te tekenen, schilderen, knippen en plakken dan slaag ik er meestal wel in juist dat te doen en er toch uit te springen.

Natuurlijk is illustratie iets heel breed; je hebt strips, cartoons, graphic novels, kinderboeken, kaartjes, posters, poëzie,... Dat laatste heeft mijn hart helemaal veroverd. Ik hou van poëzie! Het begrip poëzie kan veel breder geïnterpreteerd worden dan het meestal wordt gedaan. Voor mij is het uiteraard tekst, maar ook beeld, actie/reactie, tederheid en emotie, vaak een vleugje humor en een knipoog naar bepaalde associaties.

Dat is wat ik probeer te doen met mijn illustraties. Door middel van mijn werk wil ik poëzie op een toegankelijke manier in beeld brengen. Al dan niet ondersteunend voor/door tekst. Tekst en beeld gaan vaak hand in hand. Ze kunnen elkaar versterken, maar ze kunnen elkaar ook naar beneden halen en net daar zit de moeilijkheid. Hoe voeg ik aan een gedicht een meerwaarde toe in plaats van iets letterlijk te verbeelden, hoe breng ik de diepere betekenis erin?

Zonder tekst werken is een geheel andere methode, maar zeker even interessant en uitdagend. De poëzie die ik in mijn illustraties wil hebben moet dan enkel en alleen in het beeld zitten. Het fijne aan deze werkvorm is dat de kijker een geheel eigen interpretatie kan geven aan het beeld. Ik kan er iets anders mee bedoeld hebben dan dat de kijker er in ziet, maar dat maakt het natuurlijk weer interessant. De kans op eigen interpretatie is voor mij een must.

Op die manier hoop ik dat iedereen getriggerd wordt door mijn werk. Ik haal veel voldoening uit het bedenken, creëren, toonbaar maken en dan natuurlijk ook de reactie hierop.

facebook.com/silke-groffy-illustratie

dansen ['dɑnsə(n)]

- 1) mooie bewegingen maken op de maat van muziek
- 2) op en neer springen of bewegen

● ■ ▲
EXISTENZ

Een verhaal over Ørestad, het Brasilia van het noorden.

Future city, present buildings, absent people

De eerste tien kilometer is er helemaal niets. Enkel water, mist en bossen die heldere herfstkleuren uitstralen. Het fietspad kronkelt langzaam tevoorschijn uit een zee van grasvelden en struikgewassen terwijl de wind ons in het gezicht snijdt. Heel even voelen we ons pioniers, ontdekkers – de eerste mensen die voet zetten op dit nieuw stuk land. En dan neemt ons pad een scherpe bocht, het struikgewas opent zich en daar is het. Het torent hoog boven ons en spreidt zich uit in een welgekozen richting, als een scherpe pijl die het Deense landschap doordringt. Tien jaar geleden was hier niets dan velden en gras – vandaag is dit Ørestad, een nieuw deel van Kopenhagen, gebouwd vanuit artificiële plannen in minder dan tien jaar en verwacht om 100.000 mensen te huisvesten voor het begin van het volgende decenium. Ørestad is precies alles waar een architect van kan dromen: een stad gebaseerd op het principe ‘als je het bouwt zullen ze komen’; een stad getoverd uit dromen en heldere verwachtingen van een toekomst die misschien nooit zal komen. Want terwijl we door de verlaten straten van deze stad van glas en beton zwerven, kunnen we het niet helpen onszelf af te vragen waar de mensen naar toe zijn, en of de stad zelf binnenkort niet zal volgen.

Het verhaal van Ørestad begint lang voor ons bezoek. Zoals de meeste verhalen, begint het met een ambitieuze politiker en een probleem dat opgelost moet worden. Het probleem: lage economische groei, hoge stadsschulden en een slinkend optimisme van Kopenhagen als business hub. De politiker: toenmalig eerste minister Poul Schluter, die haastig een team bijeen brengt om een rapport samen te stellen over de stand van zaken. ‘Hovedstaden, hvad vil vi med den?’ (“Onze hoofdstad, wat willen we ermee doen?”) verscheen in de vroege jaren negentig en ondersteunt het debat over stedelijke ontwikkeling in Kopenhagen. Een golf van infrastructurele projecten zoals de uitbreiding van de luchthaven van Kopenhagen en de bouw

van de Øresund brug, die Denemarken verbindt met het vasteland van Zweden over de Baltische zee. Daarnaast wordt nog een infrastructurele investering goedgekeurd door het Deense parlement: de Ørestad akte.

Dit wetsontwerp had de bedoeling om snelle, innovatieve en indrukwekkende stadsontwikkeling toe te laten. Om de beoogde link tussen Kopenhagen en de nieuwe wijk Ørestad mogelijk te maken, werd een nieuwe snelle metrolijn gebouwd door een openbare vennootschap, terwijl officiële stadsplanners zich bezig hielden met een secundaire onderneming – Kopenhagen centrum en de ontwikkeling van de haven. En daar begonnen de problemen.

Zo zie je maar, een state-of-the-art metro bouwen met onbemande treinen en zwevende sporen komt niet goedkoop uit. Om de kosten te drukken, werden een aantal financiële partners gekocht. Deze partners hielpen de infrastructurele werken te financieren maar vereisten een aantal opofferingen. Het ARKKI masterplan werd onthuld in 1994 en was gebaseerd op een aantal kwalitatieve publieke en private ruimtes verbonden door de metrolijn. Maar deze ruimtes zijn vandaag de dag behoorlijk verlaten: de commerciële partners dwongen de ontwikkeling van enorme huisvestingscomplexen en nog grotere shopping centers en hotels. De functies werden verdeeld en de straten gereduceerd tot niets meer dan een grid dat mensen verplaatst van punt A naar B. Een stad, gebouwd langs een treinspoor, een lineair samengaan van gescheiden functies. Ørestad staat alleen, gestreeld door de wind; niets meer dan de som van de verschillende delen, gevreesd door de lokale bevolking en Ødestad (“de verlaten stad”) genoemd door architectuurcritici. Minder dan vijf jaar na de opening van het eerste gebouw, lijken de dromen van een bruisende nieuwe stad verder weg dan ooit.

En toch, de ingrediënten waren er. Kwaliteitsvolle, internationaal gerespecteerde gebouwen zoals de Mountain en 8-House, die op tijd en binnen budget werden afgeleverd en die de carrière van jonge architecten zoals onze eigen Julien De Smedt en het Deense fenomeen Bjarke Ingels hielpen opstarten. Fantastische infrastructuur, met futuristische onbemande treinen die elke paar minuten voorbij zoeven. Een ziekenhuis, een park, een groot shopping centrum, ook een school en een bibliotheek, open 18 uur per dag voor alle bewoners; zelfs een concertgebouw. Als iets was mis gegaan, had het meer te maken met de mensen dan met de gebouwen zelf. En dat is waarom wij op zoek gingen naar antwoorden bij Gehl – een architectuurbureau dat bouwt met mensen.

Gehl architecten

Ergens dichtbij het Centraal Station van Kopenhagen – hetzelfde station dat Ørestad verbindt met het bruisende hart van de stad – huist in een weinig zeggend gebouw het Europese hoofdkwartier van Gehl architecten. Laat de versleten muren en het kleine naamplaatje je niet misleiden: Jan Gehl is een pionier op vlak van stedenplanning op mensmaat en het bureau dat hij oprichtte staat bekend voor zijn pure genialiteit en sterke innovatie. Ewa Westermarck, partner en directeur bij Gehl Kopenhagen, leidde ons rond in de studio en ging met ons door een aantal schitterende projecten gaande van Times Square in New York, tot San Francisco, naar Sydney, naar Malmo. En natuurlijk, Kopenhagen. Wanneer we tegen Ewa beginnen over Ørestad, klinkt ze hoopvol maar kritisch over de kansen die de nieuwe buurt heeft om integraal deel uit te maken van de stad.

“Voor mij zou Ørestad een andere plaats zijn geworden als het leven het hoofddoel was geweest” vertelt Ewa. Dat ‘leven’ is niet zomaar een leeg woord, maar het belangrijkste designcriterium in het werk van Gehl architecten. Sinds hij de studio opgericht heeft, hebben Jan Gehl en zijn medewerkers altijd de heldere principes gevolgd die zijn uitgeschreven in hun eerste boek ‘Life between buildings’ (1971). Daarom starten ze steeds met een diepgaande analyse van de aanwezige ruimtes. Vervolgens gebruiken ze de verzamelde data om een visie te formuleren van het leven waar de mensen in die gegeven ruimte van dromen. Enkel op het einde komt ook effectief een ontwerp en een plan voor de omliggende gebouwen.

Door deze filosofie te volgen wordt het duidelijk hoe en waarom Ørestad wankelt op de rand van mislukking. De cruciale vraag – hoe creëren we leven – is te weinig en te laat gesteld geweest. Het was niet duidelijk waar mensen elkaar zouden ontmoeten, wat de circulatiestromen zouden zijn, waar men zou spelen, rusten, praten. Kortom: waar ze zouden leven. Wanneer ze het aantal mensen in Ørestads Kay Fisker Square telden, merkte Gehl’s team dat het aantal voetgangers gelijkaardig was aan die in het centrum van Kopenhagen op Strædet, de parallelle straat van de hoofdstraat - (ongeveer 8000 per dag), maar dat deze mensen zich enkel snel verplaatsten van punt A naar B in plaats van te kuieren en zich te mengen in de maatschappij waar ze allemaal deel van uitmaken. Het gemiddeld aantal personen aanwezig was 19, tegenover 258 op Strædet. Gelijkaardige problemen werden vastgesteld bij de prognose van het universiteitskwartier. Een plek die bedoeld was voor studenten (20.000 studenten

volgens de statistieken) en ontworpen naar hun noden, miste één cruciaal punt: de meeste publieke ruimtes die ontworpen waren, waren bedoeld voor gebruik in de zomer, wanneer de zon hoog aan de hemel staat. En dit terwijl de meeste studenten naar huis keren tijdens de warme maanden en die plekken dus enkel nodig zijn wanneer de zon laag aan de hemel staat, de dagen korter zijn en de temperaturen lager. Het zijn die soort van vergissingen die het risico doen groeien dat Ørestad een spookstad zou kunnen worden.

“Het leven vormgeven, een plan creëren voor publieke ruimtes en een weg vinden voor gebouwen om dat plan te ondersteunen – hadden we dat gedaan, ben ik zeker dat we een andere Ørestad hadden gekregen” mijmert mevr. Westermarck. Het masterplan voor de nieuwe stad is fantastisch gezien vanuit de lucht, maar eigenlijk mist het een perspectief van een hoger niveau. Wat we zagen was een masterplan met een aantal bouwpercelen en activiteiten, maar daartussen zijn er niets dan lege gaten. Wat zijn de dimensies van deze ruimtes, de ontmoetingsplaatsen, de bruisende plekken? We gaan verder: “We zien enorme inspanningen om de kwaliteit van het publieke leven in Ørestad te verbeteren, met grote successen zoals het Plug ’n Play park (een sportcomplex gelegen juist naast het metro station, dat leven en plezier brengt op een anders ongebruikte plek)”, en we willen haar echt geloven. Maar wanneer de stad retroactief dingen probeert te herstellen, kunnen we ons gevoel niet wegsteken dat denken over de eigenlijke gebruikers vanaf het prille begin – in plaats van te focussen op infrastructuur en economie – zou geholpen hebben in het creëren van een heel andere, misschien beter plaats.

“Een ideaal plan zou naar onze mening de optie hebben om veel flexibeler te zijn en de mogelijkheid te voorzien voor bottom-up plannen vanuit de mensen en de maatschappij, in plaats van gedicteerd te worden van bovenaf door een commercieel vennootschap”.

Mevr. Westermarck concludeert: “Het is belangrijk om te ontwerpen rond de gebruikers: merk op hoe ze zijn, wanneer ze op een bepaalde plaats zijn en waarom, hoe de stroom mensen zich door de stad verplaatst. En projecteer die soort relaties in een flexibel masterplan. Steden weten veel over economie, demografie en verkeer, maar over het algemeen missen ze data over de mensen, voetgangers en openbaar leven. En toch zijn mensen de belangrijkste gebruikers. Hun noden zouden moeten samengebracht worden en die kennis vertaald in een allesomvattend plan lang voor het eigenlijke bouwen begint.”

Looking behind, dreaming ahead

Nadat we het bureau van Gehl architecten verlaten, rijden we met de fiets door het historische centrum en bereiken we onze eindbestemming: Sögenri, de bekendste fietswinkel in Noord-Europa. “Zo, waar zijn jullie geweest?” vraagt Ole, de eigenaar. Wanneer hij de naam Ørestad hoort, schudt hij zijn hoofd en vertelt ons wat hij denkt over de nieuwe stad. “Ik haat het. Het is leeg, het is waaierig, er is gewoon geen leven. In 30 jaar is het waarschijnlijk een getto”. Zijn woorden komen messcherp aan, ver van de berekende helderheid van Ewa Westermarck. Toch is het fantastisch om te zien hoe bewoners de gedachten en zorgen van Gehl architecten delen en hoe ze zelf ook een mening vormen over hun nieuwe stad.

Maar toch, Kopenhagen heeft verschillende uitbreidingen gekend en de inwoners waren altijd terughoudend om te veranderen. “Als we genoeg geld hadden gehad, hadden we autowegen gebouwd in de jaren ‘70 in plaats van fietspaden” lacht Ole. “Mensen waren gedwongen om de fiets te proberen in plaats van de auto, en kijk nu naar ons!”

En dat is de essentie. Soms is de toekomst bepaald door ontwerpers, door grote architecten zoals Gehl, Ewa, ARKKI, JDS of Big. Soms zijn het de mensen die kiezen, door te veranderen en hun gewoontes aan te passen aan de omgeving rond hen. Soms is het de stad zelf die zal veranderen – het ‘flexibel masterplan voor sociale planning’ waar Gehl architecten zo sterk in gelooft. Maar, wat briljante ideeën meestal nodig hebben, is gewoon de kans om te tonen dat ze het waard zijn.

Ergens juist buiten Kopenhagen is er een nieuwe stad, genaamd Ørestad. Snelle treinen zoeven tussen de glazen gebouwen, hun ramen glinsterend in de winterzon. Deze stad zal ontwerpers nodig hebben. En denkers. En grote kansen om zich te bewijzen. Maar bovenal, zal ze mensen nodig hebben zoals jij en ik om haar die kans te geven. Soms is dat gewoon alles wat een droom nodig heeft.

Dit artikel is de helft van een tweedelige reeks die in Unité en in de Koerant verschijnt. Wil je meer over Gehl architecten, over Denemarken en over DTU te weten komen, zoek dan een winter editie van de Koerant (of vraag hem aan door een e-mail te sturen naar dlk@ugent.be).

lopen ['lopə(n)]

- 1) (van een mens of dier) stappend een afstand afleggen
- 2) (van een apparaat) in werking zijn
- 3) gebeuren
- 4) in een bepaalde richting gaan

Elk jaar kiezen we met Existenz een leuke stad of streek uit in Europa om een weekend op uit te trekken. Dit jaar gingen we naar het land van fish and chips, tea and the Queen: Engeland en meer bepaald Londen. Ter gelegenheid van deze onvergetelijke reis bespreken we één van de vele opmerkelijke gebouwen die Londen rijk is.

In 1066, bijna 1000 jaar geleden, werd met de 27 meter hoge toren van The Tower of London voor het eerst in de geschiedenis van deze wereldstad een poging ondernomen om met een stenen gebouw hoger te reiken dan alle houten constructies van voordien. Meer dan 600 jaar later bouwde men met de huidige St Paul's Cathedral tot de ongeziene hoogte van 111 meter. Het duurde hierna nog eens 250 jaar totdat de skyline van Londen aangevuld was tot zijn huidige vorm en sindsdien is deze in een periode gekomen van continue transformatie. Tientallen wolkenkrabbers markeren vandaag de dag het zakelijk centrum van de stad, net zoals in elke andere internationale grootstad, maar één hiervan is net een tikkeltje anders. Met zijn 225 meter hoogte en 52 verdiepingen is de Leadenhall Building niet bepaald bijzonder in het scala van wolkenkrabbers dat overal ter wereld opduikt. Het unieke aan dit gebouw is echter de manier waarop het gebouwd is.

De site waarop de architecten en ingenieurs van het bureau van Richard Rogers moesten werken is er een in het historische centrum van Londen op een perceel dat slechts 3 meter breder is dan het gebouw zelf. Hetgeen een simpelweg onmogelijke taak zou zijn indien men gebruik maakte van de normale manier van bouwen. In de afgelopen 30 jaar werden de meeste wolkenkrabbers opgetrokken gebruik makend van een betonnen middenkern, een principe dat voor een grote stabiliteit zorgt maar ook een behoorlijke hoeveelheid ruimte vereist rondom het gebouw voor het plaatsen van betonwagens, mixers, pompen en kranen. Voor de bouw van de Leadenhall Building moest men daarom een aantal alternatieve werkwijzen verzinnen die een grote invloed hadden op het gehele ontwerp.

Een eerste maatregel die getroffen werd, was het kiezen voor een volledig stalen constructie zonder één stuk ter plaatse gestort beton. Het enige aanwezige beton in deze wolkenkrabber vinden we terug in de prefab panelen die nodig waren om de vloeren tussen de stalen liggers op te bouwen. In plaats van een centrale betonnen kern gebruikt men hier een stalen exoskelet, dat zich volledig rondom het gebouw wikkelt.

Daarnaast werd het werk aan het stalen frame gedaan in een fabriek in het noorden van Engeland, meer dan 300 kilometer verderop. Alle onderdelen werden gemaakt, voorbereid en gestockeerd tot op het exacte moment waarop ze nodig waren en ze op de werf zelf enkel nog aan elkaar gebout en gelast moesten worden. We kunnen het gebouw vergelijken met een doe-het-zelf Ikeakast, maar dan op een gigantische schaal.

In oktober 2011 werd de eerste schop in de grond gestoken en volgens het bouwcontract moest het gebouw reeds opgeleverd worden eind 2013. Een hele uitdaging dus, vermits 26 maanden voor de bouw van een dergelijk project zelfs volgens de huidige normen geen ruime tijdsruimte is. Er was dus nood aan een

strak logistiek schema: elk onderdeel dat te laat geïnstalleerd werd, zou onvermijdelijk voor een domino-effect zorgen en zou de opdrachtgevers een fortuin aan geld en tijd kosten.

De geniale oplossing die de ingenieurs van Richard Rogers hiervoor bedachten, was het maken van een extreem gedetailleerd 3D model van het gebouw waarin elke bout uitgetekend was. Dit gaf hen de mogelijkheid om een volledige simulatie uit te voeren van het constructieproces zodat ze een precieze planning konden maken. Het doel hiervan was dat alles op het juiste moment op de juiste plaats gezet werd en alles perfect in elkaar paste op een zo kort mogelijke tijd. Elke levering, kraanbeweging of bevestiging van een balk, bout, kabel of vloerplaat heeft hierin zijn eigen tijdsslot. Door deze strikte planning slaagden ze er bijvoorbeeld in om op een gemiddelde shift van 24 uur twee volledige verdiepingen aan staalwerk plus een volledige vloerplaat van prefab panelen in elkaar te steken.

Een ander opmerkelijk aspect van de Leidenhall Building is zijn specifieke vorm waaraan het de naam "The Cheese Grater" te danken heeft. De architecten moesten rekening houden met zeer strenge bouwvoorschriften, waarin veruit

de belangrijkste zorg het beschermen van het zicht op de St Paul's Cathedral was. In de stad Londen zijn er namelijk een aantal belangrijke assen die zicht bieden op diens wereldberoemde koepel met lantaarn en een normale, prismavormige toren op deze site zou onvermijdelijk de achtergrond hiervan verpesten. Er werd dus gekozen voor een schuin toelopende vorm, om op een eenvoudige en efficiënte manier de wolkenkrabber uit het zicht te trekken vanop deze assen.

Het gevolg van deze tapse vorm is echter dat elke opeenvolgende hogere verdieping over een kleinere oppervlakte beschikt, wat tegenstrijdig is met het feit dat elke vierkante meter des te waardevoller wordt met het stijgen van een verdieping. Er was dus een oplossing nodig die streefde naar maximale efficiëntie van het ruimtegebruik.

In traditionele wolkenkrabbers bevinden de trappen, liften, sanitair en technische ruimten zich in het midden van het grondplan, waar deze dus kostbare en potentieel verhuurbare oppervlakte innemen. In de Leidenhall Building werden al deze functies naar de achterkant verplaatst en samengevoegd in een aparte structuur aan de noordkant, die dus dienst doet als een efficiënte ruggengraat van het gebouw. Hierdoor kan de kantoorruimte aan de voorkant helemaal open blijven en in

zijn geheel verhuurd worden. We kunnen deze ordening van ruimtes ook beschouwen als een hedendaagse knipoog naar Louis Kahn's onderscheiding tussen de 'servant' en 'served' spaces.

Net zoals in het merendeel van de andere projecten van Richard Rogers & Partners, kunnen we ook hier de sterke nadruk op de functionele werking van het gebouw terugvinden, dan wel op een iets minder opvallende manier dan bijvoorbeeld het Centre Pompidou. De hele stalen structuur aan de noordkant van het gebouw, net als alle leidingen van verwarming, verluchting, water, ... kregen namelijk hun eigen specifieke felle kleur en zijn bijgevolg duidelijk zichtbaar langs de buitenkant.

De architecten, ingenieurs en constructiewerkers die meegewerkt hebben aan dit project zijn tot het uiterste gegaan en hebben grenzen verlegd van wat er bereikt kan worden in zo'n krappe omgeving, perceel en met een dergelijk strak tijdsschema. De uiteindelijke geslaagdheid van het gebouw in zijn geheel zal nog afgewacht moeten worden, maar niettegenstaande kunnen we nu al besluiten dat het zeker een ware triomf is voor de ingenieurskunde van de hedendaagse tijd en dat het gebouw dienst kan doen als voorbeeld voor ontelbare nieuwe wolkenkrabbers in de toekomst.

EXISTENZREIS

“I feel like I’m too busy writing history to read it”, “I am Warhol. I am the number one most impactful artist of our generation. I am Shakespeare in the flesh.” zijn maar enkele van de vele beruchte uitspraken van rapper Kanye West. Hij staat er om bekend geen blad voor de mond te nemen, over te lopen van zelfvertrouwen en misschien zelfs te lijden aan groothedswaanzin. Wat echter niet algemeen geweten is, is de prominente rol die West speelt in de wereld van design, kunst, cultuur en zelfs architectuur.

DONDA

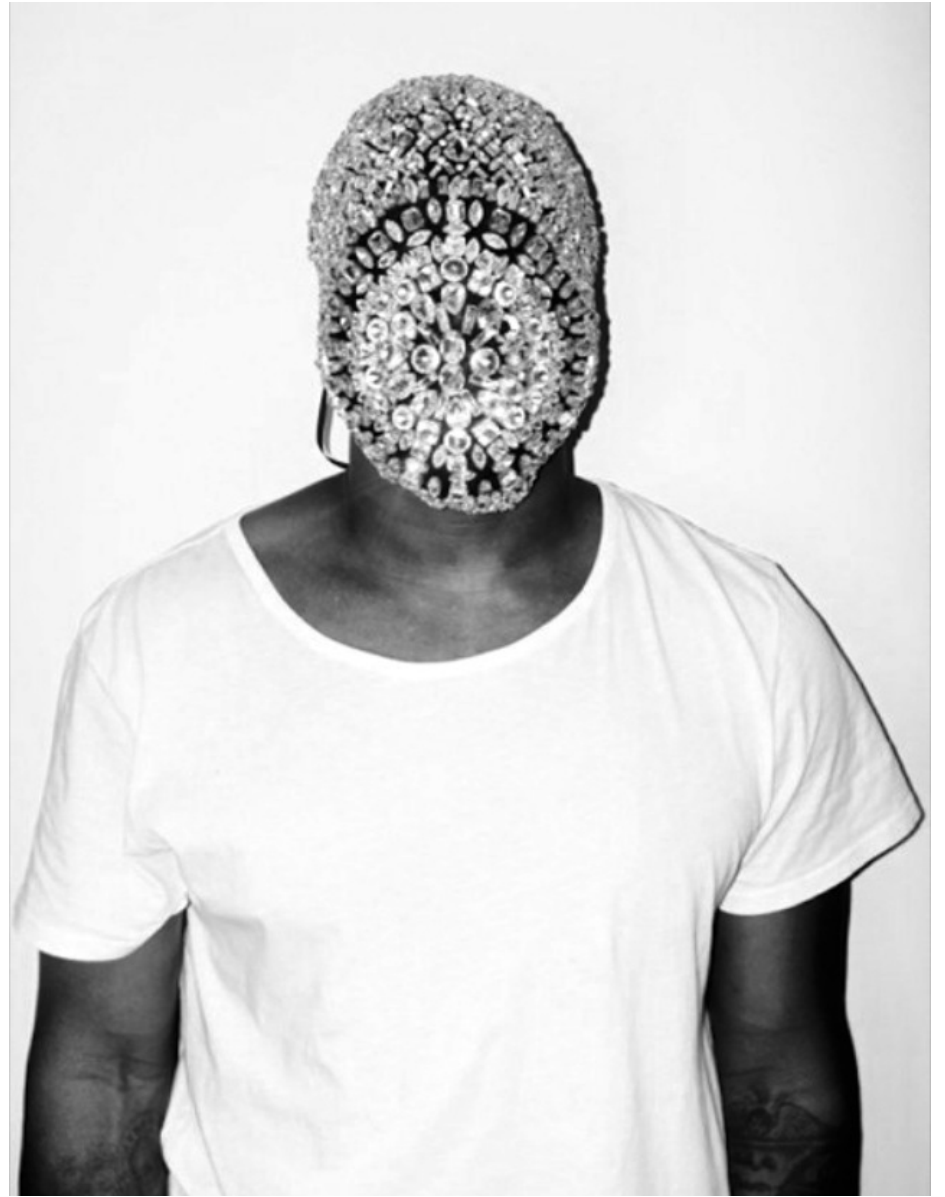
Met zijn eigen bedrijf DONDA ging West al verschillende samenwerkingen aan met toonaangevende kunstenaars zoals schilder George Condo, hedendaags kunstenaars Vanessa Beecroft en het Belgisch modehuis Maison Martin Margiela. Ondanks deze samenwerkingen met kunstenaars uit verschillende disciplines blijft DONDA voornamelijk bekend voor de visuals -en stage designs bij de live shows van Kanye West, maar ook van andere artiesten zoals Beyoncé.

DONDA is opgericht in 2012 en zou – naar eigen zeggen – verder gaan waar Steve Jobs is gestopt. De bedoeling van DONDA is om een bedrijf te zijn gespecialiseerd in design waar verschillende creatieve denkers samen kunnen komen en waar ze hun dromen en ideeën met elkaar delen. Het doel hiervan is om niet alleen betaalbare en kwaliteitsvolle producten te ontwikkelen, maar ook uitzonderlijke ervaringen te creëren die het publiek wil meemaken. De visie van DONDA is om alles wat we zien, proeven, aanraken en voelen te vereenvoudigen en esthetisch te verbeteren.

YeezyGraffiti

De minimalistische esthetiek van DONDA is terug te vinden in verschillende projecten, zoals bijvoorbeeld de cover art voor West’s Yeezus album. Niet enkel de cover art van Yeezus lag in handen van DONDA, maar ook de marketing campagne hierachter. DONDA wilde ingaan tegen de traditionele vormgeving en promotie van muziekalbums en besloot daarom om Kanye’s fans mee in te schakelen hiervoor. Via het “Please Add Graffiti”-project nodigden ze voorbijgangers uit om op gigantische, lege posters langs de straat zelf hun eigen interpretatie te maken van de cover art voor het album. Dit leidde tot het project YeezyGraffiti waarop een grote collectie van alternatieve covers en posters voor Yeezus worden gedeeld.

**The world can be saved through design
a speech for the Harvard Graduate School of Design**

I just wanted to tell you guys: I really do believe that the world can be saved through design, and everything needs to actually be “architected.” And this is the reason why even some of the first DONDA employees were architects that started designing t-shirts instead of buildings. But just to see the work actually be actualized.

If I sit down and talk to Oprah for two hours, the conversation is about realization, self-realization, and actually seeing your creativity happen in front of you. So the reason why I turn up so much in interviews is because I’ve tasted what it means to create and be able to impact, and affect in a positive way.

And I know that there’s more creativity to happen. And I know that there’s traditionalists that hold back the good thoughts and there’s people in offices that stop the creative people, and who are intimidated by actual good ideas.

I believe that utopia is actually possible – but we’re led by the least noble, the least dignified, the least tasteful, the dumbest, and the most political. So in no way am I a politician – I’m usually at my best politically incorrect and very direct. I really appreciate you guys’ willingness to learn and hone your craft, and not be lazy about creation.

I’m very inspired to be in this space. Tonight, this show, if you come see it–um, I’m a bit self conscious because I’m showing it to architects. So the stage does have flaws in it. It’s an expression of emotion so give me a pass on that. And that’s basically all I have to say so thank you very much.

Selfish

Een ander, bekender, project van DONDA is het *Selfish* boek van Kim Kardashian, gevuld met al haar selfies. Net zoals vele andere projecten van DONDA zijn de meningen ook hierover sterk verdeeld. Hetgeen DONDA kenmerkt is het blinde zelfvertrouwen waarmee ze projecten als deze aan de man brengt, iets waar Kanye West duidelijk zijn invloed in heeft gehad. Om het Amerikaanse Daily News te citeren: "It's easy to mock - indeed, the title almost does it for you - but this seemingly throw-away collection may end up being just as much a part of pop-art history as when Andy Warhol painted soup cans." *Selfish* is meer dan een boek gevuld met selfies. DONDA geeft hier een geabstraheerde blik op de maatschappij die we zelf gecreëerd hebben, een moment van zelfreflectie.

Bound 2

Ook de beruchte *Bound 2* videoclip waarin Kanye's vrouw Kim Kardashian topless rijdend op een brommer gezien kan worden, is gerealiseerd met creative direction van DONDA. Kanye zelf noemde de video geniaal en grensverleggend voor de gehele filmindustrie: "*Bound 2* dared to venture into aesthetic territory that most others would not. Conceptually, the video has been called a bad idea that was executed with such confidence that it no longer seemed like a bad idea." Kanye omschrijft de videoclip zelf als slecht uitgevoerd en kitscherig en op het eerste zicht zou je het met hem eens zijn. De clip zit namelijk boordevol typologieën van de Amerikaanse popcultuur, maar dan onesthetisch en clichématig uitgevoerd: de witte paarden galopperend door de Amerikaanse landschappen, de knappe maar fragiele vrouw, de stoere man. Het geheel is echter zo uitgevoerd dat er onbewust ook een rassenproblematiek aangekaart wordt. Het zit namelijk zo dat de eerder vermelde typologieën van man die de rots in de branding is voor zijn knappe vrouw onlosmakelijk verbonden zijn met normaliter blanke personen.

Samenwerking met Rem Koolhaas

Een voor de meeste mensen onbekende samenwerking van Kanye West is die met Rem Koolhaas. In 2012 heeft OMA namelijk een paviljoen ontworpen voor het Cannes film festival. In dit piramidevormig paviljoen werd *Cruel Summer*, een kortfilm gemaakt door Kanye, afgespeeld. De architectuur van het paviljoen geeft een extra dimensie aan het bekijken van de film, doordat er zeven verschillende schermen worden opgehangen die het publiek volledig omgeven en zodoende het gevoel geven zelf in de film te staan. De piramide is van de grond gelift om de nadruk te leggen op het achterliggende panorama van Cannes en tegelijkertijd een gevoel van zweven en transcendentie te geven.

Alles wat West doet, is een afgemeten stap in een groter plan. Zelf zegt hij ook dat muziek voor hem enkel een manier is om ook met andere kunstvormen bezig te zijn. Hij heeft een sterke visie die hij steeds weer weet waar te maken. En dat kan enkel bewonderd worden. Om het in zijn eigen woorden te zeggen: "My goal, if I was going to do art, fine art, would have been to become Picasso or greater... That always sounds so funny to people, comparing yourself to someone who has done so much, and that's a mentality that suppresses humanity..."

Sinds kort is de buurt rond de vismarkt en Mechelsestraat van Leuven helemaal opengebloeid: overal schieten als paddenstoelen creatieve zaken uit de grond. Eén daarvan is de curiositeitenzaak Animaux Spéciaux waar taxidermist Jeroen Lemaitre, hoe raadt u het, iets speciaals doet met dode dieren. Hij vertelt over het reilen en zeilen van een winkel voor opgezette dieren in een eigentijds jasje.

“Mijn interesse voor het opzetten van dieren komt van een soort oerkracht die schuilt in elke mens, maar waar weinig mensen gehoor aan geven. Het is een kracht of misschien beter gezegd een fascinatie voor alles wat te maken heeft met de natuur en het natuurlijke. Dat omvat het leven maar tegelijkertijd ook de dood. Van jongs af aan wordt ons door de maatschappij opgelegd wat vreemd is en wat niet en het opzetten van dieren is zo iets dat door veel mensen beschouwd wordt als iets vreemds. Naast die fascinatie voor het natuurlijke ben ik altijd geïnteresseerd geweest in de sfeer van het koloniale en de expedities naar Congo, het tropische en exotische. In mijn winkel heb ik die verschillende sferen proberen te verwerken.”

Deze koloniale sfeer vinden we in de winkel terug in de vorm van schildpadden of doodskopjes, maar ook qua materiaalgebruik. Als Jeroen praat over zijn fascinatie voor dingen die in deze samenleving niet alledaags zijn – zoals het opzetten van insecten en andere dieren – merken we dat hij graag inspeelt op contrasten. Deze contrasten tussen leven en dood, taboe en interesse, dynamisch en statisch zijn kernwoorden die we in vele van zijn kunstwerken tegenkomen: dode vlinders die we associëren met statisch verval worden in een compositie geplaatst waardoor ze iets heel dynamisch en levendigs krijgen, alsof hun beweging gecapteerd is.

Als we kijken naar de (kunst)werken die Jeroen maakt, valt het op hoe vaak hij samenwerkt met andere artiesten uit heel uiteenlopende disciplines. Onder hen zijn schilders, architecten, modeontwerpers en nog veel meer.

“In de maatschappij van vandaag krijgt iedereen een label: jij bent architect, jij bent taxidermist en jij bent een werkloze, maar ik geloof daar niet in. Volgens mij kan je uitblinken in meer dan één ding. Het is daarom dat ik er van hou om interdisciplinair samen te werken met kunstenaars en creatievelingen zoals architecten of mensen uit de modewereld omdat je uit die samenwerkingen het meeste leert. Momenteel werk ik samen met architect Dieter Vander Velpen waarmee ik onder andere het kunstwerk Marquina’s Morpho’s heb gemaakt. Naast mijn samenwerking met professionals ben ik steeds opzoek naar jonge creatievelingen, studenten en ja zelfs toekomstige burgerlijk ingenieur architecten om mee samen te werken. Een interessante verrijking waar ik nu naar opzoek ben, is iemand die het abstracte idee van de kader of van de stolp voor mij herdenkt, heruitvindt en er een toegevoegde waarde aan geeft!”

In samenwerking met Dieter Vander Velpen kwam het kunstwerk Marquina Morpho tot stand. Een reeks van 15 vlinders in marmeren kaders sierde een kraakpand in Gent. De kaders zijn gehouwen uit één marmeren plaat waardoor de nerf in het marmer doorloopt over alle kaders en de afzonderlijke delen zo met elkaar verbindt. Het beklijvende contrast bevindt zich hier tussen de onmetelijk fragiele vlinders die slechts twee weken leven en zich in een eeuwenoud en afgeleefd pand bevonden.

Jeroen vertelt dat hij heel impulsief en associatief te werk gaat wanneer hij zijn kunstwerk maakt. Hij laat zich graag inspireren door het verleden, met name steampunk. Dit is een science-fiction subgenre dat zich afspeelt in de negentiende eeuw en waarbij de radartjes en tandwieltjes, die belangrijk waren bij de opkomende stoomtechnologie van toen, tot een bepaalde visueel aspect leiden. We zien dit bijvoorbeeld bij de kevertjes die gemodificeerd zijn door radars en tandwielen al lijken ze half insect, half machine.

“Als ik begin aan het maken van een nieuwe treasure, vertrek ik van een bepaald gevoel dat ik ermee wil weergeven. Ik weet niet of ik geloof in concepten. Er is steeds een overheersend basisidee dat ik op elke stap van het ontwerpproces aftoetst aan hetgeen ik maak. Zaken zoals het materiaal dat het kunstwerk uiteindelijk krijgt zijn een direct gevolg hiervan.”

“Elke kunstenaar doorloopt volgens mij dezelfde stappen. Als eerste moet je leren om jouw aanbacht volgens de regels van de kunst te doen. In mijn geval is dat dus heel rechthoekig rechtaan een dier opzetten en voor de rest daar niets mee doen. Pas wanneer je de regels onder de knie hebt, pas dan mag je deze regels breken. Deze stap noem ik de transformatieve stap, dit is taxidermie waarbij je dingen aan de dieren gaat veranderen. Een derde stap, die ik nog moet bereiken maar waar ik intussen wel naartoe werk, is de transcendentale stap. Hierin overstijgen de opgezette dieren het dier zijn. Het zijn eigenlijk geen dieren meer maar kunst, een compositie of zelfs architectuur.”

Wanneer we afscheid nemen van Jeroen en het enige levende dier in de winkel, zijn kat George, geeft hij ons nog deze raad mee: “Het is belangrijk om als kunstenaar niet de dingen te doen die voor de hand liggen en makkelijk zijn. Het is net veel interessanter om je eigen grenzen te verleggen, onbekend terrein te verkennen en te heroveren omdat het net de struggle for life is die de creativiteit bij mensen naar boven haalt.”

Teil 26
Belagern

um 40 cm
ca. 28

48

44

38

52 um Jan

Teil 33
einzel

anges
Teil 23
Abnhrer

Teil 6

Fadent. rückw.
Storbw. Teil 8
Storbw. Teil 8
Fadent. rückw.
Storbw. Teil 8

Teil 58
Rückw. Mitte Storbw.

Einzelteil

BUUR is gevestigd in een voormalige brouwerij aan de Leuvense Vaartkom. Een indrukwekkend renovatieproject met een monumentale inkomhal, in een stadsdeel dat het bureau vroeger zelf onder handen nam. Want BUUR - kort voor 'Bureau voor Urbanisme' - is gespecialiseerd in stedenbouw. Dat het team middenin een eigen ontwerp werkt, typeert de band die ze als ontwerpers voelen met elk van hun projecten. Een betrokkenheid die ook duidelijk blijkt uit het masterplan dat ze voor Groot-Sledderlo uitwerkten.

Duurzaam bouwen in het bos

Groot-Sledderlo is een onvoltooid stadsdeel in Genk, bestaande uit Oud-Sledderlo, Terboek en het recentere Nieuw-Sledderlo. In de zoektocht naar woonruimte voor de immer groeiende bevolking, lanceerde het stadsbestuur van Genk in 2006 een open oproep voor stadsontwikkeling.

De invulling van dat masterplan LO2020 leek evident: een verdichting van de kern in het bestaande woonuitbreidingsgebied. Maar BUUR koos voor een controversieel alternatief: een verweving van de landschappelijke en stedelijke ontwikkeling. Ofwel: bouwen in het groen.

Een wijk met een groen hart

BUUR had immers een bijkomende problematiek geïdentificeerd in de regio. Nieuw-Sledderlo was door het omringende naaldwoud en het onvolledige verkeersnetwerk pijnlijk afgezonderd van de andere wijken. Dat fysieke isolement werd bovendien versterkt door het hardnekkige stigma als sociale woonwijk met een groot aantal bewoners van Turkse herkomst.

En dus stelt BUUR in zijn masterplan een nieuw doel: sociale duurzaamheid. Een nieuwe wijkklus moet de oude en nieuwe wijken met elkaar verbinden. Dat die nieuwe woningen in het bestaande groen gebouwd zullen worden, deed meteen heel wat wenkbrauwen fronsen. En toch was het perfect verdedigbaar, zegt Arnout Vandenbossche, venoot bij BUUR. "Het bestaande landschap was een monotoon naaldbos, destijds ondoordacht aangeplant ter compensatie van de groeiende industrie. Van biologische variatie was geen sprake, van uitnodigend en recreatief groen evenmin." Daar moest verandering in komen.

Een verantwoorde boskap - onder leiding van Bureau Bas Smets - maakte plaats voor kwalitatief loofhout en lage begroeiing. Ecologische corridors verbinden het groen van Groot-Sledderlo met de nabijgelegen Caetsbeekvallei, zodat het woud kan blijven bloeien en groeien. En nieuwe paden en wegen gidsen nieuwsgierige bewoners doorheen het domein. Zo wordt de groene muur van weleer een centrale ontmoetingsplek, een groen hart voor de omliggende wijken, en een nieuwe identiteit voor de regio.

Een tripool vol leven

Maar een gemeenschappelijke identiteit kneden uit drie gehuchten met een heterogene bevolking is geen sinecure. BUUR vond de oplossing in een nieuwe belevingstripool. Oud-Sledderlo had al een kerk, en de Yunus Emre-moskee in Nieuw-Sledderlo is één van de grootste moskeeën van België. In het masterplan wordt aan die religieuze as een school en een sporthal toegevoegd, met daartussen de bestaande sportvelden.

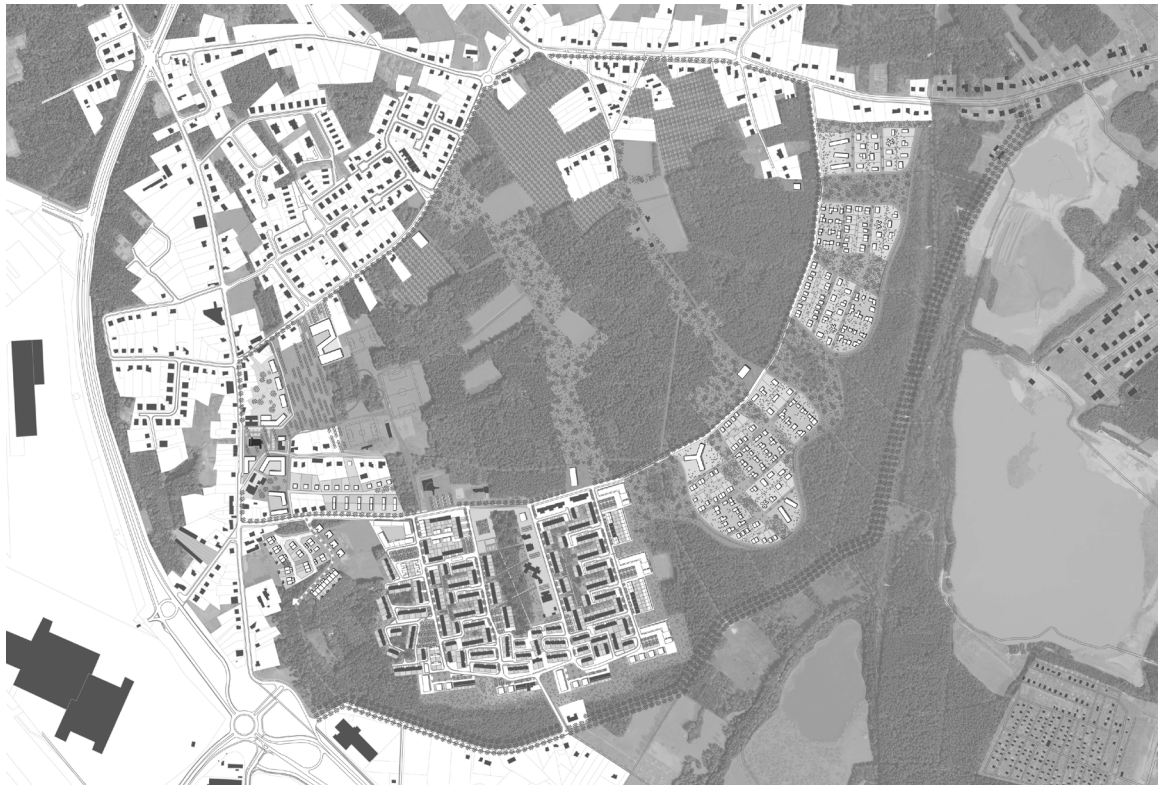
De nieuwe wijkklus die zal aansluiten bij dat nieuwe culturele hart, combineert appartementen met woningen-met-tuin voor een optimale sociale mix. Per woonwijk worden enkele voorzieningen gegroepeerd, maar toch behoudt elke woning zijn eigenheid. "In steden kan - en moet - je verdichten door gezamenlijke voorzieningen te creëren. Jonge gezinnen die wonen en werken in de stad, die geen auto hebben maar volop gebruik maken van het openbaar vervoer en de fiets: zij kiezen voor minder individuele ruimte in een grote stadsgemeenschap", zegt Arnout. "Maar in Genk houden de inwoners toch vast aan een eigen tuintje voor hun gezin."

Auto op kop

Ook inzake vervoer zijn Genkenaars onverzettelijk. Zelfs al worden in het masterplan extra busverbindingen en functionele fietsroutes voorzien, toch blijft de auto koning in deze stad. Omdat de wagen uit de straten bannen geen realistische optie is, werd gezocht naar alternatieven. De kleinere erfstraten in de woonwijken worden aangelegd als karrensporen, zodat ze visueel meer aanleunen bij het omliggende groen. Bovendien krijgt elke woning slechts één individuele parkeergelegenheid. De rest van het wagenpark wordt doorverwezen naar de gezamenlijke parkings langs de hoofdassen.

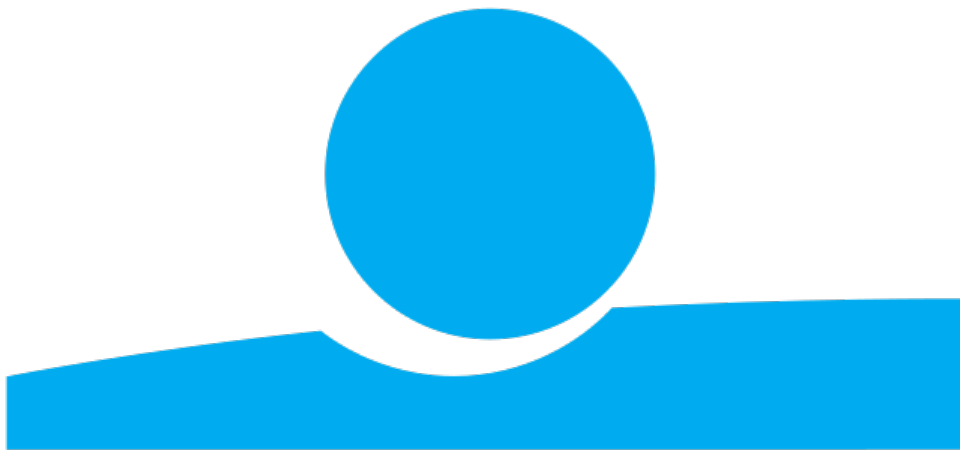
Participatie en informatie

Dat BUUR grootste plannen heeft met Groot-Sledderlo is duidelijk. Maar een nieuwe toekomst ontwerpen voor een hele buurt, dat doet het team liever in samenspraak met de stakeholders. Daarom werd in samenwerking met de stad een intensief participatietraject voor de buurt opgezet met workshops, nieuwsbrieven en buurtbabbels. Zo werden de bewoners geïnformeerd over de plannen, en geconsulteerd waar mogelijk. En de stad kreeg er een toekomstgericht project met een ruim draagvlak voor terug.

Eternit

KBC

Beleggen
zonder
weggeblazen
te worden?

Doe mee
aan de KBC-
Beleggerskoers
en maak kans op
een trip naar
New York.

kbc.be/beleggerskoers

sertius

[VANDERSANDEN
L GROUP

FEBE FEDERATIE VAN
DE BETONINDUSTRIE

FEBELCEM

Vlaanderen
verbeelding werkt

Oorspronkelijk zouden de bewoners door een collectieve boskap zelfs actief betrokken worden bij de totstandkoming van het groene hart. Het gewonnen hout zou dan gebruikt worden voor de bouw van speeltoestellen en zitbanken voor de buurt - een ambitieus plan dat helaas geschrapt moest worden omwille van budget en reglementering. Toch deed het centrale bospark van bij het begin waar het voor bedoeld was: het werd een ontmoetingsplek voor de bewoners en het symbool van de nieuwe gemeenschap. De missie van BUUR is duidelijk: kwalitatieve leefomgevingen creëren die tegemoetkomen aan de noden van mens en maatschappij. Om dat te bereiken, bundelen een 40-tal architecten, landschapsontwerpers en ondersteunende medewerkers hun kennis en inspiratie tot creatieve projecten in vier domeinen.

Strategische planning

Het stap voor stap realiseren van een lange termijnvisie, dat is waar strategische planning zich op toespitst. Kenmerkend zijn de hoogbouwnota's die nadenken over de stad van morgen. Bewust omgaan met hoogbouw is immers geen overbodige luxe, in een land met een gestage bevolkingsgroei en een beperkte oppervlakte. Er komt zelfs een dosis psychologie bij kijken, want de Belg overtuigt je niet zomaar van compacter leven met gemeenschappelijke voorzieningen.

Onze buurlanden staan daarin al veel verder, aldus Arnout Vandenbossche. "Duitsland voorziet in grote projecten steevast ruimte voor cohousingsinitiatieven. En in Nederland heeft elke stad - groot of klein - een hoogbouwstudie." Al ziet Arnout ook voordelen in die Belgische achterstand: "Wij moeten nu vooral leren uit de fouten van onze buurlanden, en hun successen overnemen." BUUR maakte inmiddels hoogbouwnota's voor Gent, Brussel en Leuven, maar dacht op iets kleinere schaal ook mee na over de leefkwaliteit van Geel.

Stadsontwerp

De opmaak van masterplannen zoals die voor Groot-Sledderlo vormt de kernactiviteit van BUUR. De betekenis, mogelijkheden en draagkracht van de ruimte worden zorgvuldig afgetast en aangevuld met een boeiend en onderbouwd stadsontwerp. Kwaliteit, haalbaarheid en duurzaamheid staan steevast voorop. Voor dat laatste ontwikkelde

BUUR een eigen 'duurzaamheidskompas'. De bestaande duurzaamheidsmeters voldeden immers niet aan de hoge en brede eisen van het team, en dus werd intern naar alternatieven gezocht. Het BUUR-kompas focust op proceskwaliteit, technische en ruimtelijke kwaliteit, economische, sociale en ecologische impact om voor elk nieuw project een duurzame lijn uit te zetten. Het is een work in progress, dat in de toekomst misschien op ruimere stedenbouwkundige schaal toegepast kan worden.

Ontwerp van de publieke ruimte

De publieke ruimte, dat is verkeersinfrastructuur en landschap, parken en pleinen, het rooster waarop het openbaar leven zich afspeelt. In vergelijking met de core business van BUUR zijn dit kleinschalige en eerder persoonlijke projecten die toelaten alle details onder controle te houden. Een welkome afwisseling voor ontwerpers die vaak jarenlang aan dezelfde projecten schaven.

Projectondersteuning

De laatste pijler omvat de omkadering en ondersteuning van de andere divisies, zodat die plannen optimaal gerealiseerd kunnen worden. Ruimtelijk projectmanagement, participatie- en communicatietrajecten, het opstellen van projectdefinities voor vervolgwedstrijden: het hoort er allemaal bij.

Het aanbod van de projectondersteuning aan opdrachtgevers is een win-winsituatie: BUUR blijft erop toezien dat zijn visie bewaard blijft, en de opdrachtgever verzekert zich ervan dat het project mee evolueert met de veranderende noden van de maatschappij.

Vectorworks als ontwerppartner

Als kersvers bureau koos BUUR destijds bewust voor Vectorworks. "Dankzij de gebruiksvriendelijke interface kunnen we onze ideeën snel en eenvoudig visualiseren, van analyse tot ontwerp", legt landschapsarchitecte Nina Reyntjens uit. "De software biedt bovendien voldoende flexibiliteit om met verschillende mensen aan eenzelfde project te werken, dankzij het klassen- en lagensysteem." BUUR maakt dankbaar gebruik van lagen om de juiste grafiek te bekomen. Voor het masterplan van Groot-Sledderlo werd bijvoorbeeld een luchtfoto gebruikt, waarop stapsgewijs verschillende

vlakken gestapeld werden om hoogteverschillen als heuvels en waterpartijen weer te geven. Een minutieus werkje - het groeperen van vlakken om ze vervolgens in te delen in klassen, maar eentje met een indrukwekkend resultaat. Al helpen de gepersonaliseerde bibliotheken van grassen, heuveltexturen en andere landschapselementen natuurlijk om alles efficiënt te realiseren.

Verder laat het bureau zijn medewerkers vrij om eigen accenten te leggen, aldus Arnout Vandebossche. “Iedereen gebruikt klassen en lagen anders, dus is het soms moeilijk om ontwerpen door te geven. Bij architectenbureaus is dat waarschijnlijk meer gestandaardiseerd. Misschien is daar voor ons als bureau nog ruimte voor verbetering, maar eigenlijk houden we wel van die eclectische aanpak.”

Hoewel ook andere CAD-programma's nodig zijn voor de samenwerking met ingenieurs en studiebureau's, tekent BUUR alle ontwerpen in Vectorworks. Photoshop zorgt daarna voor de laatste details. Een logische combinatie, volgens Arnout: “De essentie van Vectorworks ligt bij het ontwerpen, en Photoshop is er voor het scherpstellen van de laatste details. Zeker bij wedstrijdontwerpen is dat vaak van belang”. Al houden ze het soms bewust ambachtelijk. “Groot-Sledderlo werd integraal in Vectorworks gerealiseerd”, zegt Nina. “Zo'n intensief project, met veel verschillende zooms en opties, dat zou te veel tijd gekost hebben in Photoshop.” Het werd dus een op-en-top Vectorworks-product, en eentje dat er mag zijn.

© BUUR

 VECTORWORKS®

www.vectorworks.be
een gratis studentenversie van de nieuwe
Vectorworks 2016 is beschikbaar via
student.myvectorworks.net.

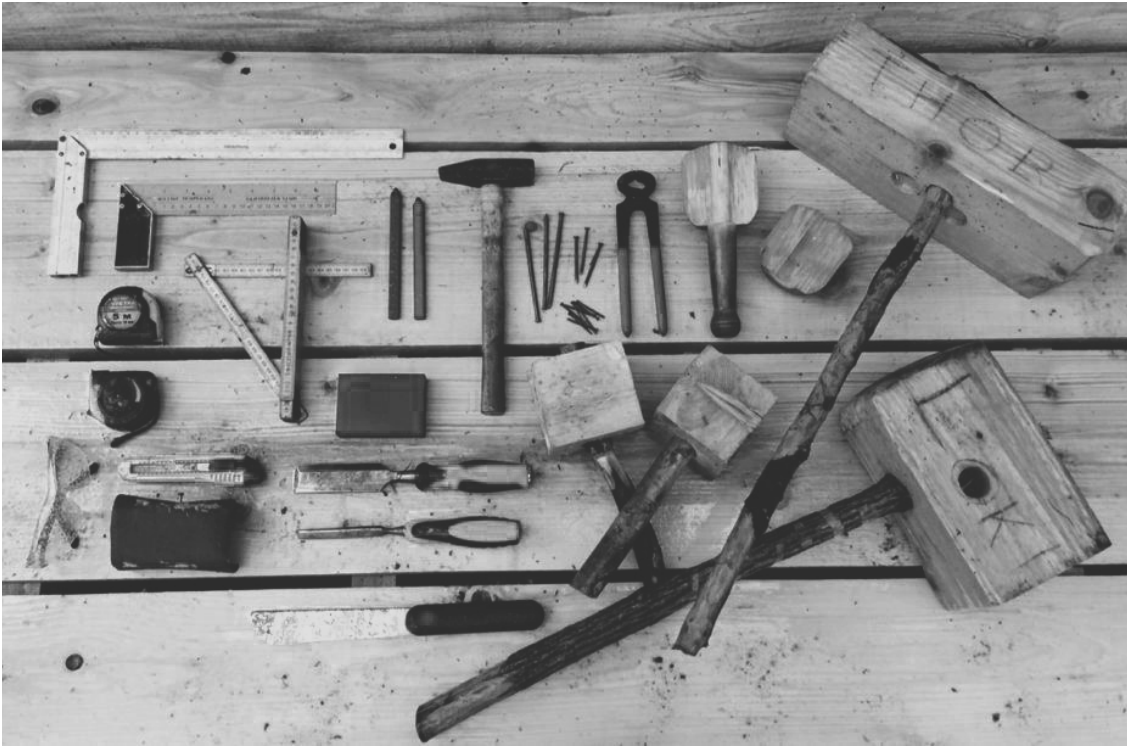
In de zomer van 2017 gooit ‘Meeting of design students’, ook wel Meds genoemd, zijn anker uit aan de Oude dokken in Gent. Gedurende twee weken zullen hier 250 designstudenten uit 30 verschillende landen deelnemen aan een intensieve workshop binnen het thema ‘Urban haven’. Studie en praktijk vloeien zo in elkaar over in een creatieve internationale uitwisseling tussen verschillende designdisciplines (Architectuur, Product- en grafisch ontwerp, fotografie, kunst,...).

Meds organiseert sinds 2010 elke zomer gedurende twee weken designworkshops in een ander land. Zes edities passeerden reeds de revue met originele projecten in diverse thema’s en designdisciplines. De studenten worden begeleid door tutors (designstudenten of professionals) en wisselen het projectwerk af met lezingen, tentoonstellingen en sociale activiteiten. De workshop sluit af met presentaties voor de deelnemers en gaststad.

Op touw gezet voor en door designstudenten, is Meds volledig vrijwillig en zonder winstoogmerk. Meds wordt vertegenwoordigd en gepromoot in elk land door een nationaal contact dat deel uitmaakt van een internationaal netwerk.

Na enkele geslaagde edities in Turkije, Ljubljana en Lissabon streek Meds in 2014 neer in Dublin. Met ‘Global green’ als thema werden workshops en lezingen georganiseerd in het kader van duurzaamheid: upcycling van schroot tot fietsen, het plooien van hout tot meubels, het maken van camera’s, het bouwen van een paviljoen in Dublin Castle. Er wordt een grote variëteit aan workshops binnen de designdisciplines aangeboden.

Dit jaar liet Meds de stad achter zich en werden we ontvangen in het prachtige natuurgebied Tara in Servië. Het thema, ‘Ground zero’, sprak voor zich: Meds ging terug naar de natuur en met hout werden tal van projecten gerealiseerd: een pop-up deck op het meer, een berghut zonder schroeven,...

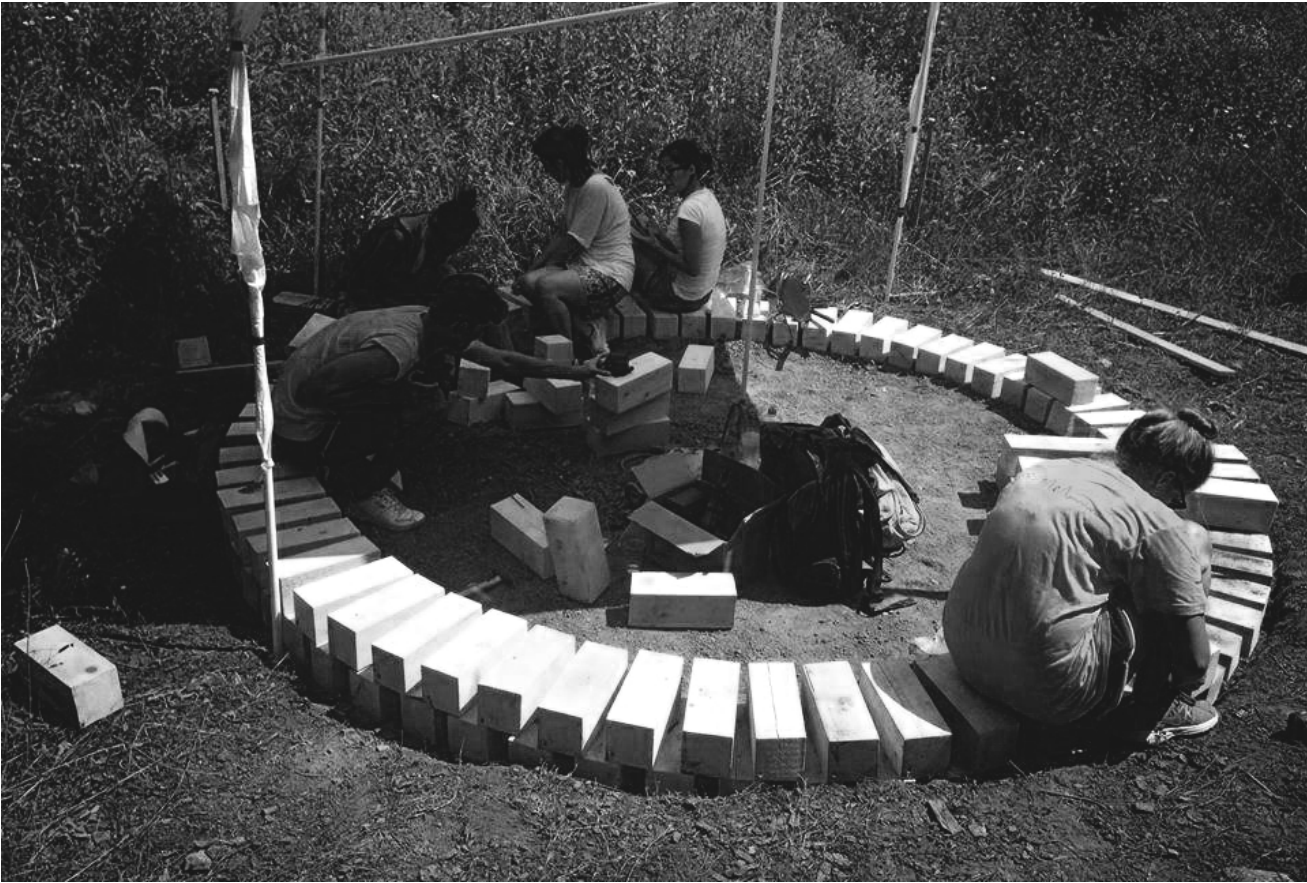

Volgend jaar trekt Meds naar Boekarest met als thema 'City of Contrast', waarna er reikhalzend kan worden uitgekeken naar de Belgische editie in 2017.

De grote verlaten oude havendokken aan de rand van Gent zullen namelijk het komende decennium transformeren tot een masterplan van OMA. Tal van nieuwe woon-, werk- en recreatiemogelijkheden zullen de site omvormen tot een haven van interactie.

Deze metamorfose biedt momenteel een buitenkans voor de Gentse creatieveling. Zij kunnen tijdelijk gebruik maken van de ateliers en loodsen ter sensibilisering van deze verlaten industriële site voor de Gentse bevolking.

In nauwe samenwerking met hen staat MedsGent 2017 in het teken van dit sensibiliseringsproces. Geconcentreerd rond drie sites: voorhaven, houtdok en handelsdok zullen 15 workshops worden georganiseerd in doordacht inbegrip van het havenerfgoed, de toekomstige vernieuwingen en de lokale creatieve initiatieven rond de dokken.

We let three people, being on Erasmus in Leuven, come together to discuss on how they are finding Leuven after being here for two months. By asking them some questions we learn more about how Laura and Jacopo from Italy and Zuzana from Slovakia have experienced the Belgian way of life so far. All three of them are studying urbanism at the KULeuven.

Z: I always wanted to go on Erasmus to Belgium. I know it's not typical, everybody tells me that: "I've never heard of Leuven before". Gent is more popular as a university city in Slovakia, but I'm really happy to be in Leuven now.

L: I agree! Belgium always fascinated me. Before coming here I knew nothing about the people who live here or the general daily life of Belgians. I was very curious to discover it. And I also just love beer!

J: I have to admit that I chose Belgium because it was the only university with English courses I could choose. So in the end it was just a choice by exclusion of the other universities for me. But I must say that so far I really like Leuven and Belgium! I haven't seen many Belgian cities at the moment, but the ones that I have seen give a great first impression.

Laura, Italy

Z: I think I arrived in Leuven too early. My first impression was: "Where are all the people?" The city was quiet and empty so I feared it would be like that all the time. Luckily it changed and now I love this city! I really like the Belgian environment and lifestyle. Spending a lot of time with friends, especially at night. The nightlife in Leuven is great! I got used to everything really quickly and wouldn't mind staying here longer! And in school, the fact that we have our own studio to work in is really amazing. In Slovakia we don't have that, everybody just works at home alone. I like the atmosphere in the studio here in Leuven when everyone is working together, listening to music, ... it's nice!

Jacopo, Italy

J: During the orientation week they told me that Belgians can be a bit closed. I didn't experience this at all! Maybe it is because we are all in an architectural studio and thus got to know each other more easily.

L: I love Belgians as well! Everyone is very friendly and welcoming, I didn't expect that. The Belgian lifestyle is simple, but always really organised.

J: I agree with that, it's what I like about the university; it's very serious and well organised. I also really like the class and work environment we have here. It's my first design studio because I come from an urban planning course and not architectural-urbanism. In my opinion it's not that different than my previous studios. Probably the main difference is that we didn't have a revision with the tutors every week of all the things we made, but this is probably necessary in Leuven as the presentations will already be in December... in Italy it's in exams session.

L: Here in Leuven you start working earlier, we already had deadlines in November; this period isn't the time of deadlines and hard work in Turin; but even if it's hard and I'm always complaining about it, I like this type of working. You're more engaged in your design. You won't forget your point of view and you always have your project fresh in mind.

J: The other difference with architecture schools in Italy is that usually our studios take place in the second semester from March until June. Apart from that I don't think there are many differences.

L: Indeed except for the earlier deadlines, Italy and Belgium are quite similar; in Turin we often compare our work with professors and other students just like we do here. To me that is something really important to an architecture studio although it's not very common.

Z: The design studio's in Leuven and Slovakia are quite the same. At home we also have presentations and mid-reviews, and even the approach of the professors is similar but our deadline is usually the first week of January in Slovakia. This means I will finally have some free time for Christmas. Working in group is also new for me. Normally we always work on our own projects at my home university. I think this has positive sides, but also some negative points. In group you can criticise each other, but the working pace is also slower in a sense. You can't start producing material until everyone in you group is content with the project you're doing.

Zuzana, Slovakia

Z: Also the Arenberg castle is the coolest school I could imagine, it's my favourite building here in Belgium so far! The other thing I really like about Belgian architecture is how the streets make you feel so comfortable. The brick walls of old buildings, the beautiful roofs and all the narrow townhouses; they make me feel like I'm in a Harry Potter movie sometimes. You can see this in the old centre of most Belgian cities. I also appreciate the coexistence of the old and new, and the way the new architecture respects the historical buildings.

L: In a way the old and new buildings are always connected. You always have these kind of clean shapes. This type of clean architecture is a good reflection of the simple and organised Belgian lifestyle I think. Most of the cities here in Belgium are very similar, but you can still distinguish their own atmospheres. I think about Antwerp for example, with its old centre faced to the new and modern area of the docks. Amazing!

J: The thing I like best about cities here and which amazes me every time is the amount of bicycles. For me it's incredible to see so much people using bikes, and also the respect that the car drivers have for the cyclists! In Italy that's only the case in very few cities.

Being on Erasmus and coming to a completely new country, where people are used to studying in a foreign language can be a bit tough but the design studio welcomed us better than we could have ever hoped for before coming to Belgium! So thank you!

cocktail ['kɔkteɪ]

- 1) mengsel van verschillende drankjes
- 2) voorgerecht of nagerecht dat wordt opgediend in een glas
- 3) mengsel van medicijnen dat aan een patiënt wordt toegediend

Met o.a. M, STUK, Het DEPOT, OPEK staat Leuven ondertussen, op cultureel vlak, op de kaart. Desalniettemin wat ateliers betreft, een plaats voor creatie en experiment, was er een leemte. Sinds kort is er nu Cas-co. In ons gesprek met Cas-co's coördinator Sammy Ben Yakoub gaat het over hoe kunstenaars een plek krijgen in een stad en hoe een oud industrieel gebouw opportuniteiten kan bieden voor kunstenaars.

Cas-co is een atelierwerking die sinds april dit jaar geopend is. Het voormalige magazijngebouw waar ze momenteel in huizen bevat 15 ateliers, een theaterzaal in samenwerking met cultuurcentrum 30CC, de n+1 projectruimte en een atelier in samenwerking met Museum M. Voor Cas-co is het een blijvende zoektocht naar gebouwen die, al dan niet tijdelijk, als uitbreiding geschikt zijn om een locatie toe te staan waar kunstenaars zich kunnen vestigen.

Voorlopig ligt de focus op ateliers bieden aan beeldende kunstenaars, performance kunstenaars en theater-makers of gezelschappen. Uiteindelijk zal er plaats zijn voor meer disciplines. Hierdoor brengt Cas-co verschillende disciplines in contact met elkaar en schept dit voor kunstenaars de mogelijkheid om elkaar in beweging te brengen. Zodoende kan de plek die Cas-co aanbiedt een plaats worden van en voor kunstenaars, waar niet alleen gewerkt, maar ook ontmoet zal worden. Een belangrijke plaats waar artiesten hun specifieke concentratie en dynamiek kunnen vinden. Een plek die enerzijds verweven is met het lokale stadsweefsel en die tegelijkertijd kunstenaars aantrekt uit andere steden en op die manier een deel zullen uitmaken van de Leuvense culturele wereld.

Het industriegebouw, waarin Cas-co onderdak vindt, is gelegen aan de Vaartkom. Deze oude industriële buurt wordt de laatste jaren ingenomen door creatieve initiatieven en start-ups, het is een ontsluitingsproces dat sedert enkele jaren bezig is. Cas-co werkt in Leuven aan een biotoop voor de kunstenaar.

Existenz krijgt voor haar tweede café de kans gebruik te maken van deze unieke locatie. Tijdens de expositie op het café gaan we op zoek naar de poëtische kant van architectuur. We onderzoeken wanneer architectuur zijn eigen grenzen overschrijdt en tot kunst benoemd kan worden. Met deze vraag als thema organiseert Existenz 'Café Exposé'

Elk jaar organiseert Stad & Architectuur in cultuurcentrum STUK acht lezingen rond een bepaald architecturaal thema. Dit jaar is de curator van dienst Dr. Silvio Carta die gekozen heeft voor het thema 'The Architecture of Information: data, people, public space'. Wat volgt is de conceptnota waar de lezingenreeks die jaar op steunt. Vervolgens zijn er twee architectuurbureau's die komen spreken.

'De ontwerp- en architectuurwereld maakte de voorbije dertig jaar kennis met digitale informatie en onderging hierdoor in al zijn facetten radicale veranderingen. Voor het eerst in de geschiedenis kunnen mensen nu actief worden betrokken bij het ontwerpen van de publieke ruimte. Hun stem kan worden gehoord en hun meningen kunnen worden vergaard en verwerkt, en vervolgens vertaald in de fysieke transformatie van de bebouwde omgeving. De moderne ontwerpwereld, die steeds sterker door de aanwezigheid van data wordt gedomineerd, kan vandaag de dag wellicht een nieuwe invulling geven aan ruimte en publiek domein. Dit wordt de nieuwe uitdaging die architecten en burgers in de komende jaren moeten aangaan.

Op stedelijk en territoriaal niveau kunnen architecten en planners dankzij de vergaring en visualisering van data verborgen gebruikstoepassingen van de stad en de publieke ruimte achterhalen en evolueren in de richting van de 'intelligente stad'. Steeds meer steden verzamelen informatie over het gedrag en de voorkeuren van hun burgers, waardoor grote hoeveelheden gegevens beschikbaar worden voor het publiek. Chicago, New York en Londen zijn enkele van de steden die het voortouw nemen wanneer het gaat om dit soort open data-initiatieven die mensen in real time toegang bieden tot informatie over het weer, de luchtvervuiling, het verkeer of het openbaar vervoer. In ruil hiervoor gebruiken burgers systemen op basis van feeds van sociale netwerken om feedback te leveren en te vertellen wat zij van bepaalde ruimten vinden en hoe zij de publieke ruimte gebruiken. Stadsplanners en overheidsdiensten benutten deze data om de bestaande publieke ruimten te verbeteren en bestaande en toekomstige ontwerpen af te stemmen op de behoeften van de mensen.

Wanneer de real time feedback van de gebruikers van ruimten wordt toegepast op de schaal van gebouwen en binnenruimten, kan architectuur interactief, responsief en dynamisch worden. De voorbije jaren zijn gebouwen zich almaar sterker bewust geworden van de behoeften en voorkeuren van mensen, en tonen ze zich sneller geneigd tot aanpassing en verandering. Architectuur wordt steeds minder 'standaard'. De klemtoon ligt op maatwerk dat een perfecte afspiegeling is van de accurater in kaart gebrachte behoeften en levensstijlen van de burgers. Parallel met deze ontwikkeling zien we ook het hele 'creatieproces' van architectuur drastisch veranderen. Er wordt gezocht naar een nieuw bondgenootschap met de natuur die als een leefbaar en positief voorbeeld wordt beschouwd dat dichter bij onze realiteit aanleunt. De natuur biedt ons prachtige voorbeelden van zelfgeorganiseerde systemen, automatische selectie van de meest geschikte vormen voor elke omstandigheid en krachtige, duurzame ontstaansprocessen. De architectuur leert van de natuur – als ze haar al niet nabootst – door gebruik te maken van form-finding processen, de automatische selectie van vormen en configuraties, en op de biologie gebaseerde duurzame benaderingswijzen.

Ook het auteurschap van architecturaal werk ondergaat een geleidelijke verandering. Door het toenemend aantal opensourceprogramma's en de opsplitsing tussen berekeningsalgoritmen en fabricagesystemen, kan niet langer één enkele persoon ondubbelzinnig als auteur van het uiteindelijke ontwerpobject worden aangewezen. De rol van de architect als eenzaam meesterbrein achter een project wordt overgenomen door het 'bureau', een term waarmee een hele reeks deskundigen worden bedoeld die elk vanuit hun eigen expertisedomein hun bijdrage leveren aan één en hetzelfde digitale proces.

Vanuit een strikt theoretische en procedurele kijk op het interne ontwerpproces is ruimte geleidelijk geëvalueerd van een 'objectcontainer' naar een 'domein van relaties tussen objecten'. Het wiskundige begrip 'topologie' dat naar de vaste eigenschappen van geometrische configuraties verwijst, lijkt steeds overheersender te worden in architecturale debatten over digitaal ontwerpen en vervangt postmodernistische begrippen als plaats, context, geschiedenis, betekenis en identiteit. De eerste aanzetten tot digitale informatiearchitectuur in de jaren 90 werden gekenmerkt door overvloeiende ruimten, doorlopende vormen en kromlijnige, naadloze structuren (blobs). De uitgebreidere datasets die onze systemen vandaag de dag aankunnen, hebben geleid tot meer uitgewerkte, complexe en chaotische vormen die de onsamenhangendheid en de onbepaalbaarheid van het echte leven weerspiegelen en schril afsteken bij de ordelijke opbouw die we van de modernistische ontwerpbenadering erfdien.

De architectuur lijkt vandaag de dag gefragmenteerder, complexer en gesofistikeerder te worden, maar is tegelijk accurater en echter omdat ze weerspiegelt hoe burgers de ruimte echt gebruiken en percipiëren, inclusief alle contradicties en een rijkdom aan uiteenlopende standpunten. De informatiearchitectuur stelt architecten in staat om via participatorische processen mensen bij hun ontwerp te betrekken, maar biedt hen daarenboven de kans om het standpunt van elke individuele burger in de stad te kennen en te benutten. Data en big data zorgen ervoor dat het begrip 'burgers' niet langer voor een grijze massa zonder gezicht staat, maar geleidelijk gaat verwijzen naar een complex en accuraat systeem van individuen. Data bieden ontwerpers de mogelijkheid om mensen en plaatsen goed te begrijpen, prioriteiten en strategieën te herdefiniëren, en relaties tussen ruimten en individuen weer op te bouwen.

Het huidige panorama mag er dan al aantrekkelijk uitzien, de architectuurwereld is lang niet klaar voor de grote verschuiving die ons allemaal te wachten staat en die in de komende jaren van cruciaal belang zal zijn. Er zijn nog altijd grote grijze zones op het vlak van de te gebruiken methoden, de grenzen en de mogelijkheden van het gebruik van data om inzicht te verwerven in mensen en hun gebruik van de ruimte, en de juridische, morele en ethische problemen in verband met het gebruik en de bekendmaking van data. Het datagebruik moet met de nodige voorzichtigheid worden benaderd voor wat betreft objectiviteit, juistheid, context, toegankelijkheid, kwantiteit en kwaliteit. Hoe zullen onze gebouwen – traditioneel gekenmerkt door stevigheid, robuustheid en lange levensduur – in het informatietijdperk veranderen? Welke ingrijpende veranderingen zal het ontwerpproces – gaande van het ontwerpen van juwelen en kleine voorwerpen tot het ontwerpen van ruimten – door het gebruik van data ondergaan? Hoe verandert de manier van werken en denken van de ontwerpers zelf? Hoe verschuift binnen de context van de intelligente stad de betekenis van het begrip ‘mensen’ van ‘een algemene en gestandaardiseerde groep’ naar ‘een systematisch geheel van individuen’? Hoe ervaren burgers vandaag de publieke ruimte via de vele verschillende sociale media en telefoon-apps? Hoe gebruiken ze die? Wat denken ze hierover? Hoe leidt hun bijdrage in de vorm van data tot een – misschien nooit eerder geziene – verandering in de manier waarop we onze steden bekijken, ervaren en ontwerpen? En tot slot, hoe zal de uitgebreide publieke ruimte van morgen eruitzien?

Deze lezingenreeks wil met de medewerking van internationale architecten en ontwerpers in de eerste plaats een algemeen overzicht bieden van het werk dat architecten en denkers momenteel met behulp van data en mensen produceren. Daarnaast is het de bedoeling om een open debat op gang te brengen tussen architecten, besluitvormers en burgers over steden en hun reële gebruik. Tot slot willen we mee de weg bereiden voor de ontwerpen en processen van de komende jaren, nu data in onze levens een steeds belangrijkere rol zullen spelen en informatie in onze samenlevingen tot een fundamentele waarde uitgroeit.’

Dr. Silvio Carta, curator
School of Creative Arts, University of Hertfordshire

LAB[AU]

LAB[au] staat voor een groep ontwerpers (Manuel Abendroth, Jérôme Decock en Els Vermang) die in Brussel gevestigd zijn. Hun werk heeft een aantal kenmerken gemeen met de conceptuele kunst, de systeemkunst en de concrete kunst, maar voegt hieraan een eigentijdse touch toe door gebruik te maken van hedendaagse materialen, technieken en formaten. Ze tonen een sterke voorliefde voor een reductionistische, seriële en elementaire architectuurtaal, wat tot uiting komt in hun gebruik van kleur, geometrie, licht en beweging.

Hun werk is onderverdeeld in Organisaties, Installaties en Objecten. Projecten als luxAeterna (2012) – een licht en geluid genererende installatie ter herdenking van de explosie van de AZF-fabriek in het Franse Toulouse – belichamen hun vermogen om gebruik te maken van digitale technologieën om de interactie met het publieke domein aan te gaan.

LAB[au] stelt de hedendaagse esthetica in vraag en confronteert die met algoritmische logica. Het werk van dit bureau levert een belangrijke bijdrage aan digitaal ontwerpen waarbij kunst en architectuur nieuwe types van sociale ruimte creëren die de interacties tussen gebruiker en voorwerp bevorderen.

J. MAYER H. UND PARTNER

Het werk van J. MAYER H. und Partner, Architekten bevindt zich op het raakvlak van architectuur, communicatiedesign en nieuwe technologie. Recente internationale projecten zijn 'Metropol Parasol', het herontwikkelingsproject van de Plaza de la Encarnacion in Sevilla, het Gerechtsgebouw in Hasselt, en meerdere publieke en infrastructuurprojecten in Georgië: de luchthaven in Mestia, het douanegebouw in Sarpi en drie stopplaatsen aan de autosnelweg in Gori en Locchini. Het kantoor werkt momenteel aan een reeks nieuwe projecten, waaronder het KA300 paviljoen in de koninklijke tuinen voor het 300ste jubileum van Karlsruhe, een gevel van een parkeergarage in Miami, de Rhein 740 woontoren in Düsseldorf en VOLT, een multifunctioneel complex met winkels en evenementiële voorzieningen in het hart van Berlijn. Zowel in de stadsplanningsprojecten en gebouwen als in de installaties en objecten uit nieuwe materialen vormt de relatie tussen het menselijk lichaam, technologie en de natuur de achtergrond waartegen een nieuwe ruimte wordt gecreëerd.

J. MAYER H. werd in 1996 in Berlijn opgericht door Jürgen Mayer H. In januari 2014 kreeg het bureau er twee nieuwe partners bij: Andre Santer en Hans Schneider. Jürgen Mayer H. studeerde aan de universiteit van Stuttgart, de Cooper Union in New York en Princeton University. Zijn werk wordt wereldwijd gepubliceerd en tentoongesteld, en is opgenomen in talloze collecties waaronder die van het MoMA in New York en San Francisco en verscheidene privécollecties. J. MAYER H. werd al bekroond met nationale en internationale onderscheidingen zoals de Mies van der Rohe-award (Speciale vermelding als Beginnend Architect in 2003), de Bronzen Holcim-award (2005) en de Audi Urban Future Award (2010). Jürgen Mayer H. doceerde aan Princeton University, de Universität der Künste in Berlijn, Harvard University, de Kunsthochschule in Berlijn, de Architectural Association in Londen, Columbia University in New York en de universiteit van Toronto in Canada. Hij is lid van het adviescomité van de Princeton University Architecture School, de Bauhaus Stiftung Dessau, Flussbad Berlin e.V. en Make Shift Architecture Festival Berlin 2015.

DANKWOORD

In mei 2015 kregen we de taak toegewezen om in het schooljaar 2015-2016 de twee edities van Unité voor onze rekening te nemen. Een klein half jaar later is deze eerste editie klaar, weliswaar dankzij de hulp van een heleboel mensen. Bij deze willen we onze dank uiten aan iedereen die heeft bijgedragen tot dit magazine. Al zij het door mee te schrijven, mee te vergaderen, architecturale inzichten met ons te delen, illustraties of foto's te maken: bedankt hiervoor.

Hoofdredactie

Jorrit Vanderhoven
Ruben Vanvlasselaer

Schrijvers

Astrid Van Ginderdeuren
Astrid Van Puyvelde
Fede Torri (Koerant, Wethepeople research)
Jorrit Vanderhoven
Mike Standaert (Koerant)
Robin Stevens
Ruben Vanvlasselaer
Sofie Bouton

Illustraties

Silke Groffy

Foto's Existenreis

Helena Van Looveren

Architecturaal advies

Hilde Heynen

Stad & Architectuur Leuven

Existenz is een cultuurorganisatie van 70 studenten in hun eerste masterjaar burgerlijk ingenieur-architect aan de KU Leuven, die naast hun studies zich vrijwillig een jaar lang inzetten om allerhande activiteiten te organiseren.

In een zoektocht naar wat architectuur – in de ruimste zin van het woord – kan bieden trachten ze hun publiek te intrigeren en inspireren door een brede waaier aan kunsten aan te wenden, van architectuur over muziek tot installatiekunst. Existenz verwijst naar de Existenzminimum woningen van het modernisme: maximale functionaliteit op een minimaal oppervlak. Dit proberen we te evenaren door kwaliteitsvolle evenementen te brengen met minimale middelen en zo een innovatieve kijk te bieden op architectuur en ontwerp.

Naast het gamma van activiteiten die we tijdens het jaar organiseren vormt de Existenzweek het hoogtepunt van dit inspirerende jaar. Deze projectweek in een leegstaand pand ingevuld met lezingen, debatten, workshops en een gratis afsluitfeest is na 21 jaar een begrip geworden in Leuven.

KU LEUVEN

